DRAUGAS
šeštadienis, rugp. 6,
1955

MOKSLAS ★ MENAS LITERATŪRA

DRAUGAS
Saturday, August 6,
1955

TRYS ŽODŽIAI

Žmogui, lietuviui ir katalikui

BRONIUS ZUMERIS, Australija

Žmogui

Martin Buber savo knygoje "Das Problem des Menschen" pasakoja, kad Rabbi Bunam iš Przysucha kartą savo mokiniams pasakė: "Aš norėjau parašyti knygą vardu "Adomas", kuri turėjo apimti visą žmogų. Tačiau apsigalvojęs aš nutariau tokios knygos nerašyti." Šituose savotiškai skambančiuose žodžiuose yra pasakyta gili tiesa. Rabbi nutarė tokios knygos nerašyti, kadangi iš visų mokslų esančių tarp dangaus ir žemės, žmogaus problema yra svarbiausia ir sunkiausia. Apimti žmogaus problemą visumoje ir pilnai atsakyti į klausimą "kas yra žmogus" — yra žmogaus jėgas viršijantis uždavinys. Ne be reikalo užtai ir Rabbi Bunam, visą žmogų apimančią knygą vardu "Adomas" apsigalvojęs, nutarė net nepradėti, nes yra "Lengviau pažinti visą žmoniją, negu paskirą individą" (La Rochenfoucauld).

Tačiau visais laikais žmogus nerimo. Jis jieškojo ir klausė. Nesvarbu kur ir kada jisai begyveno. Senasis Gongo slėnis, Tibeto augštumos, Jung-tsekieng vaga, dieviškasis Nilas, Eufrato-Tigro žemuma ar pagaliau putojančios Agėjos jūros pakrantės — vienodai girdėjo tą patį klausimą. Nevienodi buvo atsakymai. Tačiau jų kelio linkmė ėjo viena ir ta pačia kryptimi — dievybės sosto linkui. Šitas sostas įvairių tautų, įvairiais amžiais buvo įvairiai vadinamas: Nirvana, Tao, Neaprepiamasis, Zeus ir t. t. Pagaliau Palestinoje, įvairių tautų ir rasių trypiamoje mažoje žemėje, pasigirdo tautoms negirdėtas atsakymas: žmogus yra Dievo tvarinys. Savo kūnu jis priklauso žemei, o nemirštama siela — Dievui. Žmogus yra Dievo kūrinijos įprasminimas ir jos apvainikavimas. "Kas gi yra žmogus, kad tu jį atsimeni, arba žmogaus sūnus, kad jį lankai. Padarei jį mažką mažesnį už angelus; garbe ir šlove apvainikavai jį ir pastatei jį ant savo rankų. Visa pavergei po jo kojomis" (Žyd. 2, 6—8).

Vakarų žmogus pirmasis išgirdo Evangelijos Žodį ir jį priėmė. Priėmė ir atsakymą žmogui — kas yra žmogus? Tačiau, ar tuo žmogaus pastangos klausti turėjo būti baigtos? Ne. O jeigu ne, tai ar žmogaus minties pastangos neatsidūrė savotiško paradokso šešėlyje? "Kokia logikos prasmė priešais Logos? Kam toliau befilosofuoti, jei Žodis jau apsireiškė? Kam bejieškoti tiesos, rizikuojant klaida, jei tiesa jau duota To, kurs yra pats Kelias, Tiesa ir Gyvenimas? Todėl ir iškyla filosofija tikėjimo ir žinojimo santykių klausimas; kas gali būti filosofija Apreiškimo akyvaizdoje? Iš pradžių juntama tendencija tikėjimo vardan nuženminti žinojimą. Į paskutiniųjų pagonybės filosofų priekaištus atsakoma: credo quia absurdum. Bet ko vertas aklas tikėjimas? Ar ne protas išskiria žmogų iš visų kūrinių ir padaro jį panašų į savo Kūrėją? Ar užtat nuvertinti protą nėra lygu ir save patį nuženminti? Ar ne tas pats protas, kuris gresia herezijoms, gali būti ir šviesa, kuri jas išsklaido? Štai kodėl, užuot paneigę filosofiją, krikščioniškieji mąstytojai patys pasidaro filosofais" (J. Girnius, Ieškojimas Šviesos Gyvenimui "Aidai" Nr. 1 (37), 1951).

Šimtmečių slinktyje Vakarų žmogaus mintis plėtojasi. Kyla herezijos ir jas sklaidanti šviesa. Vieni ėjo jieškoti būties (graikai); antrieji Dievo pažinimo (viduramžiai); tretieji pasuko į gamtą (modernieji amžiai). Pastarieji susiskirstė įvairiausiomis srovėmis ir kryptimis, savaip suprantančiomis žmogų ir pasaulį: pozityvizmui egzistuoja tiktai matematiškai ir pojūčiais prieinamas pasaulis; materializmui tėra tik materialinis dydis; relatyvizmui — viskas relatyvu. Vertybės tėra mūsų prielaidos. Vieniems žmogus yra tai, ką jisai valgo; antriems — Homo Faber; tretiems — protaujanti būtybė; ketvirtiems — būtybė mirčiai. Individualizmas mato žmogų ryšium su juo pačiu; kolektyvizmas žmogaus visai nemato, bet tiktai kolektyvą ir t. t. Ne be reikalo turbūt Max Scheler savo knygoje "Die Stellung des Menschen im Kosmos" rašo, kad jeigu mes išsilavinusį europietį paklausime, kas yra žmo-

Ign. J. Končius Koplytėlė

gus, tai jo galvoje pradės suktis trys nesuvienijami atsakymai: tradicinis krikščioniškas —izraelitiškas atsakymas su Adomu ir Ieva; graikiškas — antikinis atsakymas su sąmoningo žmogaus sąvoka ir ypatingais jo požymiais: logos, pronesis, ratio, mens; trečiasis atsakymas — moderniojo gamtamokslio, kame žmogus suprantamas kaip paskutinė mūsų planetos evoliucijos išdava. Šitų teigimų akivaizdoje ir iškilo didžioji šiandieninė abejonė, kuris iš anų trijų teigimų teisingas? Todėl Max Scheler ir sako, kad "žmogaus istorija nei vienu laiku nebuvo tiek problematiška, kiek dabartyje" (p. 10).

Tačiau kodėl? Kodėl šiandien kalbama apie žmogaus problematiką ir moderniosios civilizacijos krizę? Krizė kyla tada, kai paneigiami tam tikri pagrindiniai pradai. "Jūs negalėsite suprasti žmogaus, pakol nepastebėsite jo santykių su Dievu. Žemė sudaro dangaus dalį, ir negalima kalbėti apie ją, nekalbant apie dangų" — atsako Giovanni Papini (Laiškai Žmonėms, p. 122). Šitų tai pradų paneigimas pastatė žmogų į problematikos klampynes, o Vakarų civilizaciją nustūmė į krizę.

"Aš Tau sakau, Viešpatie, nes tai negalima paneigti, daugumas mūsų Europos krikščionių rastų šį tą pataisytina Tavo Palaiminimuose. Jie juos pataisytų sušvelnindami; jie nesupranta atsisakymo džiaugsmo ir neturto laimės. Galbūt tam, kad gautume Tavo palaiminimų praktišką ir gyvą, pilną galingo entuziazmo išmanymą, reikia, kad minios budistų atsiverstų, pasikrikštytų, būtų tavo dvasios apšviestos, medituotų Tavo žodžius ir pasakytų mums, pozityvizmams ir praktiškiems europiečiams, tuos stebuklus, kuriuos jų sielos atrado. Galbūt prie Mandalai ir Ku-ling Tu esi paruošęs krikščioniškąjį Daktarą, kuris išaiškins mums kalno pamokslą ir pamokys tobulesnės maldos formos" (P. Charles, Pêcheurs d'hommes. II t. p. 11—12).

Tai Vakarų pasaulio žmogaus abejonių kalba. Jam nusibodo klaidingos minties iškelti ir jo rankomis daromi nusikaltimai; jis bodisi moderniojo nužmoginimo — puošnioje civilizacijos palapinėje sėdinčio barbaro; jis prileidžia, kad mintis be Dievo aiškinamas "Gyvenimas yra idioto atpasakota novelė, kuri nieko nereiškia" (Shakespearas).

"Pro visas iliuzijas širdis nujaučia šventąją tiesą: reikia kad Evangelijos energija persunktų žmonių gyvenimą; reikia, kad Geroji Naujiena, paskelbta dangaus ir amžinojo gyvenimo vartams atverti, taip pat pakeistų žemės visuomenių gyvenimą net ligi pačių vargų ir prieštaravimų įsčios; reikia, kad Evangelijos apreiškime esančios politinės ir socialinės mintys bet kuria kaina apsireikštų istorijoje" (J. Maritain, Krikščionybė ir Demokratija, Tėv. Sarg. Nr. 1).

Tačiau šitas kelias yra sekantis. Juo dar neinama. Dar žmogus sveiko proto šviesa nežvelgia į herezijas. Jis svajoja, kaip anas Rabbi, rašyti knygą apimančią visą žmogų. Bet ne šiandien. Ji bus pradėta rašyti "kai žmogus garsiai sušuks "Dieve"... Nebijok, šiandien dar nesušuks, dar per anksti" (V. Ramonas, Dulk. Raud. Saul. p. 117—118).

Lietuviui.

Kartą vienas burgundų didikas atvyko su savo kariais kryžiuočiams į pagalbą. Susigrupavusi kariuomenė traukė į Lietuvą. Kada svečiai įėjo į lietuvių žemę, tolumoje, tarp miškų ir pelkių jie pamatė skurdžiai atrodančią lietuvių pilaitę.

— Šitokiais laužais pasišviesiu sau kelią į prakeiktų pagonių žemę — sušuko karingas burgundų didikas traukdamas kardą.

Šalia didiko jojo senas kryžiuočių rotmistras. Jis žinojo šitą pilaitę. Savo karo žygiuose rotmistras dešimtis kartų pro ją jojo ir tiek pat kartų ją puolė...

— Taip, menka medinė pilis, bet jos gynėjai baisūs, — tarė rotmistras žiūrėdamas į susigūžusią lietuvių pilaitę ir, atsiminęs pasakas apie kaukus, velnius, raganas ir kitus pagonių sąjungininkus, atsiduseš persižegnojo. Jis tik vienas, iš karingųjų svečių tarpo, žinojo, kiek narsių riterių čia rado savo mirtį, kiek didelių kryžiuočių pastangų nuėjo veltui, nušluoti tą menką medinę pilaitę nuo kelio į pagonių žemę.

Tai vienas iš šimtų pavyzdžių iš anos didingos istorinės mūsų tautos praeities, kurios sūnumis ir dukromis esame mes visi, — šiandien išsklaidyti pasaulio plotuose — visuose kontinentuose ir visose šalyse.

Vienoje istorinėje graikų legendoje kalbama apie Sirakūzų valdovo Dionyzo Jaunojo dvariškį, kuriam už kažkokį nusikaltimą valdovas įsakė pietauti po pakabintu ant ašuto išgaląstu kalaviju. Tai Damoklo kardas, kurio palyginimas yra gyvas ir šiandien, o ypatingai jis yra gyvas mums. Damoklo kardas visu savo grąsumu, visu savo grasinančiu realumu, kabo ties pavergta lietuvių tauta, ties akiplėšiškai už nekniekius besipešančiomis politinėms tremties partijoms, ties kiekvienu iš mūsų, kada apleidžiamos lietuvio pareigos ir paskęstama kasdieninių reikaliukų ar ambicijų plokštumoje. Jis grumojančiai kabo ties galvatrūkčiais nutaustančių lietuviškuoju jaunimu, ties hermetiškai užsidariusiomis nuo lietuviško gyvenimo šeimomis, ties nutaustančiais ir atsisakančiais lietuvio vardo.

Kyro ekspedicijos metu lakedamonietis Cheirisofas tarė savo kariams: "Už anų vandenų į jus žiūri mūsų tėvynė, kuri sako: Kariai! Jeigu suklupsite — aš žūsiu!" Tai mūsų tėvynės balsas mums tremtiniams! Tačiau anuo grėsmingu metu, tie patys graikų kariai išgirdo ir Pilypo II-jo perspėjantį balsą: "Kariai, saugokitės, nes nėra tokių mūrų, kuriuos neperliptų aukso maišais apkrautas asilas". Šitais žodžiais tarytum norima pasakyti: neparduokite už auksą tai, ko negalima už jį nupirkti — lietuvio vardo ir savo tautos laisvės.

Išbėgdami iš tėvynės mes daug ką jai prisiekėme jos gerovei padaryti. Šiandien daugelis patys savęs nepažintume. Pažadus užmiršome! Tada prisiekėme tėvynę ginti — pasitraukėme; prisiekėme visomis jėgomis ją vaduoti — pamiršta-me; prisiekėme būti vieningi — pamažu skirstomės. Šiandien daugiau yra mūsų baruose, negu Lietuvos vadavimo sargyboje; daugiau žarstomos kortos, nei kultūros ir mokslo lobiai; daugiau išgeriama degtinės, negu nušluostoma brolių ir sesių ašarų. "Kol šita karta neišmirs 40 metų klaidžiosite tyruose" — tai Dievo dekretas žydų tautai, kuri jau kelionėje į tėvynę, nusilipdė aukso veršį ir jį pagarbino.

Šie reiškiniai yra pavojingi. Jie pavojingesni, nei okupanto armijos; pavojingesni, nei atviri tautos žudymai. Nei viena tauta istorijoje nemirė tol, kol ji pati nepasakė — mirštu. Ne fizinė, bet dvasinė mirtis yra tikroji tautos mirtis. "Duokite man dvasios galiūnų, duokite man gilaus tikėjimo vyrų, duokite man mokslininkų ir aš jums užkariausiu pasaulį" — pasakė lėbaujantiems prancūzams Napoleonas III, o prieš tai Liudvikas XVI prasmingai pastebėjo: "Ne patrankos, ne ginklai ir pinigai, bet du žmonės sugriovė mano Prancūziją: Rouseau ir Voltaire." Ne kitaip turbūt galvojo ir Maironis: "Imkite arklą, knygą, lyrą." Ar kalamas šiandien šitas didysis tautos laisvės skydas? Būkime prie keturių tautos rūmo stulpų: religijos, mokslo, kultūros ir laisvės!

Tačiau nežiūrint įsiskverbusių negerovių mes dar turime ką tai tokio didelio, vienijančio, kuo plaka mūsų mažos širdys, kas mus jungia ir neleidžia išsiskirstyti. Šitas ryšis — tauta. Tauta nėra vien tik ta pačia kalba kalbančių žmonių kolektyvas. Ji yra kur kas daugiau. Tautos substancijoje sutelkta tai, kas žemės kamuolio paviršiuje yra esmingiausia ir teisingiausia; kas ne sapnais ar auksu, bet krauju ir gyvybės kaina paženklinta. Užtai meilės jausmas savai tautai, jos atliktiems žygiams, istorijai, nėra tėvų meilė vaikams ar vaikų tėvams. Meilės jausmas savai tautai kyla todėl, kad ji mano, kad savo kraštą mylėti yra žmogiška; kad meilė savai tautai yra pagarba sau pačiam. Mumyse gyvena mūsų tėvų, senelių ir prosenelių praeitis, sentėvių jėgos, veiksmai, siekimai ir idėjos. Jos nuolat keliasi naujose generacijose. Ir jeigu mūsų širdis virpa prie tėvo ir motinos kapo, taip ji neišvengiamai virpa nepasiekiamos mūsų tautos gyvatos akivaizdoje, virpa prie žilųjų piliakalnių, prie savanorių ar partizanų kapų, nes jie savo gyvybės žiburį užgesino, kad mes gyventume; jie suvilgė krauju žemę, kad ji laisva būtų. Kas gali

(Nukelta į 2 psl.)

Jonas Aistis

Ak, kaip nuostabiai tos žvaigždės žėri!..
Jų taip nieks nematė, kaip tu jas matai,
Nes tik tau naktis akis atvėrė
Ir vienam tau žydi ir alsuoja visa tai...

Be tavęs nesiaustų marios, šilas
Nebeoštų niekad, nekristų rasa,
Nebešviestų dangiški šviesylai,
Ir pragaištų, nugarmėtų visata visa.

Kai tu mirsi, mirs diena ir vėjai —
Nors gal nieks čionai tavęs nepasiges,
Kaip gal nieks tavęs nepastebėjo, —
Bet visi, visi žvaigždynai su tavim užges...

Atto Weber Pabėgėliai

Šio paveikslo tapytojas yra šveicaras dailininkas, savo šiam kūriniui pavyzdžiu paėmęs prof. Juozo Ereto šeimą, kai ji iš okupuotos Lietuvos ir iš nacių konc. stovyklos atvyko į Šveicariją

KULTŪRINĖ KRONIKA

● **Dr. Vincas Maciūnas,** su šeima atvykęs į Chicagą pas savo brolį dr. A. Maciūną, atostogų laiką panaudojo rinkimui medžiagos savo redaguojamam enciklopedijos tomui apie Lietuvą. Jau yra sudaręs to tomo planą: bus penki skyriai: 1. Kraštas (gamta, augalai, gyvuliai, geologija, vandenys, ribos ir t. t.), 2. Gyventojai (statistiniai duomenys, etniniai pradai, būtent, lietuvio antopologinis tipas, tautosaka, tautodailė, papračiai, liaudies muzika ir t. t.; kalba — bendra charakteristika, istorija, tarmės; užsienio lietuviai; tautinės mažumos). 3. Lietuvos istorija nuo proistorės iki pastarųjų laikų. 4. Menas ir mokslas (literatūra, teatras, dailė, muzika, šokis, švietimas, mokslo draugijos ir institutai, bibliotekos, lietuvių mokslas), 5. Visuomenė ir ūkis (valstybė; religija — katalikų ir protestantų bažnyčios; teisė; ūkinis gyvenimas — ūkio istorija, žemės ūkis, bankai, perkyba, pinigai, transportas ir t. t.; sveikata ir sportas). Tam kolektyviniam veikalui yra sutelkta apie 50 bendradarbių. Šį tomą numatoma baigti paruošti sekančiais metais.

Šalia šio enciklopedijos tomo dr. V. Maciūnas redaguoja naują Krėvės raštų laidą. Numatoma, kad bus 6—7 tomai. Susidaro sunkumų surasti į naujausias Krėvės rašt laidas, pvz. iki šiol negauta "Šarūno" 1939 m. laidos. Norima sujieškoti periodikoje išmėtytus Krėvės kūrinius. Krėvės raštų pirmas tomas numatoma išleisti rudeniop, o visų raštų išleidimas užsitęs porą metų.

● **Amerikos lietuvių dainos.** Dr. J. Balys Vašingtone baigė paruošti spaudai didelį lietuviškų dainų rinkinį. Medžiagą surinko 1949—1950 m., per dvi vasari važinėdamas po lietuviškas kolonijas ir užrašinėdamas į fonografo juostas dainas ir kitą tautosaką. Pasisekė surasti labai senų ir gražių mūsų dainų, kurių pavyzdžiai spausdinami žurnaluose "Aidai" ir "Muzikos Žinios" (su melodijomis). Viso rinkinys turės per 900 dainų, atrinktinių, pasižyminčių teksto ir melodijų vertingumu. Daug laiko užėmė dainų nurašymas iš kaspinų į popierių, perrašymas į mašinėlę, redagavimas ir suskirstymas. Dabar pirmoji dalis jau visiškai paruošta spaudai ir apima pasakojamąsias dainas arba balades (472 dainų tekstai ir 252-jų melodijos, nurašytos komp. V. Jakubėno). Antroje dalyje bus lyrinės arba nuotaikos dainos: romansai, vestuvių ir šeimos dainos, našlaičių, darbo, švenčių, gėrimo, humoro dainos ir žaidimai. Tai bus vienas turtingiausių mūsų dainų rinkinių, kurio išleidimu gal galėtų pasirūpinti Amerikos Lietuvių bendruomenė.

● **Adomas Mickevičius lietuvių literatūroje** — kas jo kūrinius yra vertęs ir kaip vertinęs — šitokia tema studiją (mašinėle apie 20 puslapių) yra parašęs dr. V. Maciūnas; ši studija bus išspausdinta kolektyviniame leidinyje, kurį organizuoja prof. Vaclovas Lednicki ir kurį išleis Kalifornijos universitetas. Visi leidinio straipsniai yra anglų kalba; knyga leidžiama minint 100 metų sukaktį nuo Ad. Mickevičiaus mirties.

● **Jonas Aistis,** mūsų prašomas, atsiuntė dar niekur nespausdintą vieną savo anksčiau sukurtą eilėraštį, kurį ir dedame į šį kultūros priedą.

● **Dr. Antanas Trimakas** žurnale "The Baltic Revue", leidžiamame New Yorke, parašė straipsnį apie rusifikaciją Sovietų okupuotuose kraštuose. Rusifikacija pravedama stiprinant rusų kalbos vartojimą užimtuose kraštuose, daugelį ministerijų valstybės administravime pavedant centro — rusų — kontrolei, okupuotą kraštą užverčiant rusiška spauda, panaudojant mokyklas rusifikacijai, taipgi ir radiją, falsifikuojant rusams palankia prasme istoriją, panaudojant teatrą, deportuojant patriotinį elementą ir jo vieton atkeliant rusus, panaikinant krašto ūkinę nepriklausomybę. Nežiūrint tų kietų pastangų okupuotosios tautos parodo didelį atsparumą.

● **Prof. Domas Krivickas** parašė palyginamąją studiją sovietų ir nacių taktikos okupuojant Lietuvą ir Austriją, gausiomis citatomis įrodydamas jų klastingų agresijų panašumus. Studija išspausdinta "The Baltic Revue" Nr. 5, pavadinta "Formalities preliminary to Agression. Soviet and Nazi Tactics Against Lithuania and Austria".

● **Dr. A. Šapokos veikalą** "Vilnius Lietuvos gyvenime" Vilniaus Krašto Lietuvių sąjungos Toronto skyriaus valdyba leidžia anglų kalba.

Jonas Vasaitis, "Minties" leidėjas ir redaktorius tremtyje, Vokietijoje, atsiuntė mūsų dienraščiui pluoštą vertingų aforizmų, parinktų iš Hans Weis redaguoto lotynų patarlių ir minčių rinkinio "Semper vivum".

● **Danutę Narutavičiūtę,** dirbančią prie bendros Miami universiteto bibliotekos, kaipo muzikologijos specialistę, to fakulteto dekanas pakvietė į fakulteto posėdį, kur buvo aptariamas naujai steigiamos muzikologijos bibliotekos organizavimo reikalas. Po išsamaus D. Narutavičiūtės pranešimo, dekanas pakvietė nuo rugsėjo mėn. užimti naują postą ir įrengti to fakulteto biblioteką.

● **E. Kulviečio paroda.** Neseniai užsidarė dail. Eug. Kulviečio paroda Medelline, kur buvo išstatyta apie 80 paveikslų. Visi jo darbai padaryti Kolumbijoje. Daugumoje viet. gamtos vaizdai, naturemortai, portretai. Yra keletas Lietuvos vaizdelių. Paroda turėjo nemažai atsilankiusių. Parduota keliolika paveikslų. Šiuo tarpu dailininkas gyvena Medelline, nuosavame name.

● **Komp. J. Strolia** paruošė Liet. kat. bendruomenės Sao Paulo mieste chorą, kuris koncertavo Rio de Janeiro mieste Tarptautinio Eucharistinio kongreso metu. Koncertas buvo Rio de Janeiro konservatorijos salėje; vargonais akompanuoti buvo pakviestas F. Girdauskas.

● **Alfredas Erikas Sennas,** sūnus prof. Alfredo Senno, baigė Kolumbijos universitetą ir gavo magistro laipsnį, parašęs studiją iš nepriklausomos Lietuvos kūrimosi laikotarpio. Savo studijai nemažai panaudojo dr. J. Šaulio archyvą, atgabentą į Philadelphiją.

● **Kun. dr. J. Vaišnora** parašė veikalą "Marijos garbinimas Lietuvoje amžių bėgyje." Knygai panaudojo Vatikano ir kitus archyvus. Rankraščio— apie 400 pusl. mašinėle, daug iliustracijų iš Lietuvos.

● **V. Stančikaitė,** gyvenanti Brazilijoje, džiaugiasi atvėsusiu oru (ten dabar žiema) ir daugiau imasi teptuko.

MŪSŲ KALBA

TVARKO

DR. P. SKARDŽIUS IR S. BARZDUKAS

Santarininkas ar santarietis

Be kitų savo reikšmių, daiktavardžių priesaga **-ininkas** žymi taip pat žmones, gyvenančius tam tikroje vietoje, esančius tam tikro luomo, priklausančius tam tikroms organizacijoms ir t. t. Tad pvz. **kopininkas** yra "kopų gyventojas", **darbininkas** yra "darbo žmogus", **raštininkas** — "kas rašo", **dailininkas** — "dailės kūrėjas" ir kt. Kokios nors darbininkų sąjungos nariai yra patys **darbininkai,** dailininkų draugijos — **dailininkai.** Pagal tai vėliau imta ir "Aušros" laikraščio leidėjus bei bendradarbius vadinti **aušininkais,** "Varpo" žmonės pasidarė **varpininkai,** Ateities organizacijos nariai gavo **ateitininkų** vardą ir t. t.

Tačiau tam pačiam reikalui gali būti vartojamos ir kitos priesagos. Lietuvių kalba šiuo atžvilgiu yra lanksti. Sakysime, tam tikroje vietoje gyvenančius žmones žymi ir priesaga **-ietis: panemunietis** yra "panemunės gyventojas", **kaunietis** — "Kauno gyventojas", **kaimietis** — "kaimo žmogus", **sodietis** — "sodžiaus žmogus". Ši priesaga taip pat rodo ir tam tikrus žmonių tarpusavio santykius: pvz. **gimniečiai** yra "vienos kurios gimnės nariai". Toliau ji imta vartoti ir organizacinei priklausomybei žymėti: šv. Zitos draugijos narės (Kaune) pradėtos vadinti **zitietėmis,** šv. Kazimiero vienuolyno seserys — **kazimierietėmis,** šv. Pranciškaus vienuolyno seserys — **pranciškietėmis,** Šatrijos korporacijos (studentų ateitininkų) nariai tapo **šatrijiečiais** ir kt.

Reikia pastebėti, kad šitoks skirtingas vartojimas yra jau visuotinai prigijęs ir turi tradicijas. Sakyti pvz. **aušriečiai, varpiečiai ar ateitiečiai** būtų visai neįprasta. Iš kitos pusės lygiai negyvos lytys būtų ir **kazimierininkės** ar **šatrijininkai.**

Po šių pastabų jau nesunku atsakyti ir į klausimą, kaip vadinti dabartinės lietuvių studentų Santaros sąjungos narius: gali jie būti **santarininkai,** bet nieku nedėti ir **santariečiai.** Pastarasis pavadinimas linkstamas, rodos, labiau vartoti.

St. B.

TRYS ŽODŽIAI

(Atkelta iš 1 psl.)

savo kraštą patenkinti, tas yra pasiruošęs atlikti visus darbus, net ir pačius žemiausius, o kas išdrįsta prieš savo kraštą kovoti, tam didvyrio vardo niekas nesuteiks.

Kartą Vokietijoje svetimšalių žurnalistų tarpe UNROs valdininkas pasakė: "Jūsų, lietuviai, yra trys milionai, bet šaukiate pasaulyje kaip 30 milionų." Į tai lenkų žurnalistas pastebėjo: "Jeigu lietuvių būtų 30 mil., tai tada šauktų visos kaimyninės tautos." Savotiška pastaba, bet lietuviško vitališkumo, energijos ir sugebėjimo atžvilgiu — teisinga. Jeigu sakoma, kad anglas moka savo tautos interesus pastatyti augščiau savo partijos; jeigu prancūzui tėvynė yra augščiau jo individualumo, tai ir lietuviai, reikale, moka susiklausyti. Lietuvos bajorai net kardais vienas antram Kėdainiuose grumojo, bet įsikišus lenkams, didikas Radvila sušuko: "Mes susitarsime, kai reikės lenkus mėtyti iš Lietuvos pro langus." "Dviková mudu išspręsime, bet jos nei vienas gyvas kryžiuotis neturės laimės matyti" — šaukė kryžiuočių komtūrui legendarinis Montė. "Argi tokia maža tautelė, kaip lietuviai, tarp tokių didelių imperialistinių, kaip rusai ir vokiečiai, gali svajoti likti nepriklausomi" — prikaišiojo Curzonas. "O aš žinau Europos šiaurėje tautą, kuri stebuklus daro" — rašo vienas prancūzų keliautojas, pažinęs Lietuvos istoriją.

"Vytautas savo galybe viršija romėnų, graikų ir persų karžygius, o jo tėvas Kęstutis yra Lietuvos ir Žemaičių Achilas, Hektoras, Odisėjus, Ajaskas ir Heraklis" — rašo XVI a. kronininkas M. Strikowskis. Jau šie keli pasisakymai sakyte sako, kad mes esame šio to verti. O didžiosios šio laikotarpio nelaimės mums prikišamai sako, kad būtume verti to, kuo iš tikrųjų esame. Gyvenamasis momentas kiekvieną įpareigoja, kad tremties vieškeliuose netaptume dulkėmis, kurias pakilęs vėjas gainiotų po laukus, o užėjęs lietus paverstų į dumblą sve timiems batams purvinti. Ne tam mes išvykome. Ne svetimų tautų dvasiniam ir fiziniam potencialui stiprinti atsivežėme būrius jaunimo. Ne. Motina Lietuva laukia iš mūsų ir mūsų jaunimo ne dulkių, bet dvasios, mokslo ir tikėjimo vyrų — žvirgždų ant didžiojo kelio. Tegul šiandien neša žemės viešpačiai likimą, tegul trypia kaustyti batai — žvirgždo nesutrins ir Kelias taps grindiniu, kuriuo nenuneš. Jį tik įspaus į kelią. žygiuos ši ar ateinanti karta į šviesų laisvės rytojų.

Mes žinome, kiek daug viesulų praėjo žemės veidu. Daug išvertė stiprių ąžuolų ir šipuliais pavertė puošnius pastatus, bet jie buvo bejėgiai n u l a u ž t i šmaikščią žilvičio šakelę Šešupės pakrantėje, bejėgiai prieš "tvirtą šaknį mažo daigo pakelės" (Braždžionis), kaip buvo bejėgiai anie geležimi kaustyti riteriai prieš menką medinę pilaitę, nes jo gynėjai baisūs.

Katalikui.

Giovanni Papini savo knygoje "Laiškai Žmonėms" rašo: "Mes gyvename pernelyg ramūs tarp mūsų bažnyčios akmeninių sienų. Mes perdaug lengvapėdiškai tikime — iš nemokšiškumo ir tinginystės — kad užtenka išklausyti mišių, dalyvauti šventoje liturgijoje, karts nuo karto daryti atgailos pavaizdavimą, uždėti varinį pinigėlį ant vargšo delno, iš baimės kalėjimo ir pragaro saugoti tris ar keturis įsakymus... Aš kartoju jums, kad šita mūsų formos, įpročio ir patogumo krikščionybė nėra krikščionybė, bet šešėlis, kaukė, gemalas, abortas krikščionybės, tai bailių, tinginių, drugnių, apsimetėlių, pakrikštytų farizėjų krikščionybė" (p. 17).

Kartūs tai žodžiai. Jie taikomi ne tik vaikščiojantiems apie bažnyčią, bet ir besimeldžiantiems bažnyčioje. Šiandieninė krikščionybės būklė reikalauja ne tik maldos, bet ir gyvenimo; ne vien tik tikėjimo, bet ir darbo; ne vien tik aukos, bet ir pareigos. Kas iš to, kad bažnyčioje skamba maldos himnai, o už bažnyčios sienų prekiaujama krikščionybės principais. Krikščioniška yra pastatyti parapijos bažnyčią, bet nekrikščioniška yra ją atsiminti tik septintą dieną prieš pietus; krikščioniška yra atmesti materialistinę, panteistinę, ateistinę ir kitokią antireliginę mintį, tačiau nekrikščioniška yra nesipriešinant leisti šiai minčiai laisvai gyvenime klestėti; krikščioniška yra, jeigu neskaitome antireliginio laikraščio, tačiau labai nekrikščioniška yra, jeigu neturime ir neremiame katalikiškos spaudos; gražu yra, kad tauta krikščioniška ir religinga, bet ar iš tikrųjų yra gražu, jeigu tos krikščioniškos ir religingos tautos konstitucija, tautos giesmė ir tautos istorija rašoma be Dievo?

"Stebėdami krikščionijos istoriją, mes matome, kad ne kartą kaikurios krikščioniškos vertybės tampa lyg Blogio grobiu; jos yra iškreipiamos ir panaudojamos piktam. Sakysim komunizmas niekada nebūtų buvęs žmonių minioms toks įdomus, jei jis nebūtų sugebėjęs įtikinančiai prisidengti tokia krikščioniška dorybe, kaip rūpinimasis neturtingaisiais ir nuskriaustaisiais" (Kun. V. J. Bagdanavičius, Žmonijos Lik. šv. Jon. knyg. p. 229). Kodėl taip įvyko ? Kodėl mases nusivedė ne Ketteleris, bet Markso bendradarbiai? Kodėl masės darbininkijos ir varguomenės nuėjo paskui Markso-Engelso manifestą, bet neišgirdo Rerum novarum? "Netenka abejoti, kad dvasinius krikščionybės turtus užvaldyti blogiui padeda krikščionių nuodėmės. Jei, sakysim, krikščionys savo pareigas artimui būtų atlikę teisingiau, tai artimas pastaraisiais laikais nebūtų turėjęs tokios didelės pagundos eiti savo užtarėjo jieškoti taip toli; net iki paties blogio." (t. p. pusl. 230).

Jeigu praeityje, iš krikščionių pusės, buvo duota progos, dėl neveiklumo ir apsileidimo, iškilti blogybėms su toli siekiančiomis pasėkomis, tai to neturėtų būti daroma iš katalikų pusės, ypatingai šiandien, mūsų generacijos dienose, kada Erodo karalystės vaikai, apakinti melo ir puikybės, galanda ateizmo, perdėto liberalizmo, humanizmo, klaidingai suprastos laisvės ir lygybės rubinais išpuoštą kalaviją savo pačių pražūčiai. Jie vienas po kito stato stabus, lyg norėdami įrodyti, kad Dievo dulkė yra menkesnė už jų stabus. Tokiu tai metu, Evangelijos Tiesos Kariai — katalikai — turėtų būti dinamiški, pasiaukojantieji, veiklūs, energingi ir pilni tikėjimo bei vilties. Krikščionybė yra dinamikos ir vilties religija, o dinamiką ir viltį pasiėmė jos priešai. Evangelijos tiesa yra viena, o patys krikščionys tarp savęs kovoja. Krikščioniškos tautos ir atskiro žmogaus gyvenime t u r i šviesti Amžinojo Gėrio šviesa, o tačiau atsitiko, kad "vienų malonumo ir kitų bailumo dėlei Dievas iš pradžių buvo pagarbiai perkeltas ir greitai nesivaržant į siaurą ir rezervuotą sritį. Iš vidurinių amžių tautų Dievo, augščiausio Gėrio ir Valdovo, žmonės padarė religinį autoritetą, paskui moralinį, toliau tradiciją, dar vėliau mitą ir dar vėliau žodį. Pagaliau atėjo tyla — didžiausias įžeidimas... Dievo atmetimas krikščioniškai tautai yra dvasinė klaida ir tikra nuodėmė prieš šv. Dvasią" (P. N. Krikščionybė ir Politika, Tėv. S. p. 260, 1948).

"Žmogaus protas yra versmė visokių minčių, kurios paskiau patekusios į minias pasklinda po platųjį pasaulį, ima žmoniją valdyti. Žmogaus valia yra toji jėga, kuri arba telkdama ir žmones, arba juos stumdama vienydama aplinkui save kitus pirmyn arba atgal, juos vesdama, keldama, žemyn traukdama, valdydama, gali laimę arba nelaimę žmonijai s u t e i k t i" (Ark. J. Matulaitis, Užrašai, p. 31). Paskutinių kelių šimtmečių istorija kaip tik rodo, kad žmonių mases valdančios mintys nevisada buvo šviečiančios krikščioniška šviesa ir nevisada krikščioniškoji valia stengėsi žmones vienyti ir stumti krikščionybės idealo l i n k u i. Kiekviena žmonijos genkartė gimsta kūdikiu ir kiekvieną reikia pradėti mokyti iš naujo. Kieno pirmoji mintis ją sužavi, kieno valia buvo pakankamai stipri pastūmėjimui, tuo keliu paprastai ir nueina. Evangelijos Tiesa yra viena, bet pakvietimas prie tos Tiesos — įvairus.

Tol'au — pačių katalikų abejingumas ir dinamikos stoka. Kaip gali ateinanti generacija eiti į Dievo vienuogyną, jeigu mokyklose, organizacijose, visuomeniniame ir kultūriniame tos generacijos paruošime dirba tam vynuogynui abejingi žmonės? Kodėl negali klestėti ateistiški sambūriai, jeigu patys katalikai atskirose grupėse tarpu savęs kovoja? Kodėl negalėjo kilti klaidingos filosofinės sistemos, jeigu po Tomo Akviniečio nebuvo duota gilesnės Atpirkimo minties? Kodėl Marksas ir Engelsas negalėjo laimėti varguomenę, jeigu jie ne tik skelbė, bet ir ėjo pas juos ir su jais kovojo? Kodėl negali, katalikiškuose kraštuose, diktuoti savo valią mažos grupės, jeigu patys katalikai abejingi visuomeniniam ir politiniam darbui? (pvz. šiandien Argentina ir Belgija). Kodėl virš 80% katalikiškoje tremties bendruomenėje, kaikuriuose kraštuose, neturime katalikiškų mokyklų ir katalikiškos spaudos? Kodėl katalikas toks pasyvus Tiesos įgyvendinimui gyvenime ir toks aktyvus ateistas jo klaidos skelbėjas?

Ir štai tas pats Giovanni Papini priekaištaujančiai atsako: "Kristus sakė jums būti kukliais kaip balandžiai ir apdairiais kaip žalčiai, bet, jūs, dėja, esate balandžiai, kurie mielai gaišta savo gūžtos šilumoje, žalčiai, kurie mielai snūduriuoja savo urvų uždususiame ore." Nenoromis, bet turbūt sutiksime ir sukita to paties autoriaus prielaida: "Būkite ugnimi ir visi prie jūsų ateis arčiau savo širdį susišildyti. Būkite užsidegėliai — ir visi su jumis giedos laisvės giesmę net ir krosnies liepsnose." O kas liečia katalikų veikimą visuomenėje, kas liečia Evangelijos Tiesos plitimą gyvenime, kas liečia katalikų abejingumą katalikiškų pareigų atžvilgiu, turbūt tiks šie Popiežiaus Pijaus X pasakyti žodžiai katalikiškos spaudos reikalu: "Veltui statysite bažnyčias, laikysite misijas, steigsite mokyklas — visi jūsų gerieji darbai bus sunaikinti ir visos pastangos nueis veltui, jei tuo pačiu metu jūs nesusiprasite panaudoti krikščioniškąją spaudą, kaip puolimo ir gynimosi ginklą."

Arklio saugokis iš užpakalio, karvės iš priekio, o pikto žmogaus iš visų pusių.

—Mūsų liaudies išmintis

DR. JUZE ir KĘSTUTIS AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2300 West 51 Street
Val. — pirm. ir antr. 10 iki 12 ryto; 2 iki 4 ir 6 iki 9 popiet; ketv. ir penkt. 2 iki 4 ir 6 iki 9 popiet; šešt. 10 iki 2 popiet.
Ofiso tel. PRospect 6-1795
Rez. tel. GRovehill 6-5603

Tel. ofiso HE. 4-6699, rez. PR. 6-7333
DR. ANTANAS ALEKNA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1957 W. Garfield Blvd.
VAL.: 1—4 ir 6—9
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. p. p., išskyrus ketvirtad. ir sekmad.

DR. ANNA BALIUNAS
Akių, ausų, nosies ir gerklės ligos
— Pritaiko akinius —
6322 South Western Avenue
Valandos: Antradieniais ir penktadieniais nuo 7 ligi 9 val. vak. Šeštad. nuo 10 ligi 12 ir nuo 1 ligi 3 v. p. p. Kitu laiku tik susitarus.
Ofiso telefonas: PR. 8-3220
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

Tel. ofiso AR 6-0161; rez. GR 2-9203
DR. JUOZAS BARTKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
NORTHWEST MEDICAL CENTER
2336 W. Chicago Ave., Chicago 22, Ill.
Val. 12:30 - 3:30, 6 - 9 p.p pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad.; 11 v. ryto iki 2 val. p.p. šeštad. Tik susitarus trečiadieniais.

Tel. ofiso PR 8-1717, rez. RE 7-2866
DR. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 Street
Kasdien 1—3. Vakarais 7—8, tiktai antradieniais ir penktadieniais. Trečiandien. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rezid. 3241 W. 46th PLACE

DR. VL. BLAŽYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4701 South Damen Avenue
(Kampas 47-tos ir Damen Ave.)
Val. kasdien nuo 6—8 val. vak.
Šeštadieniais 2—4 val. vak.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Telef. ofiso LAfayette 3-6048
Rez.: WAlbrook 5-3048

Tel. ofiso HE. 4-5849, rez HE. 4-2324
DR. PETER T. BRAŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm., ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9, antr. 1-5, treč. ir šešt. pagal sutartį.

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6817 South Western Avenue
Chicago 29, Ill.
Pasimatymai pagal sutarties
Telefonas REpublic 7-4900
Rezidencija: GRovehill 6-8161

DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 Archer Avenue
Ofiso val.: nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vak. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 popiet
Trečiadieniais pagal sutartį
Ofiso tel. VIrginia 7-0036
Rezidencijos tel. BEverly 8-8244

Tel. ofiso VIrginia 7-0600,
rez. REpublic 7-6867
DR. BR. GAIŽIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(spec. moterų ligos ir akušerija)
4055 Archer Avenue
Kampas Archer ir California Ave.
VAL.: 2—4 ir 6—8 v. p. p.
Šeštadieniais 2—7 val. p. p., išskyrus sekmadienius
ATOSTOGOSE IKI RUGP. 7 D.

Tel. ofiso ir rez. WAlbrook 5-3388
DR. S. GEŠTAUTAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2624 W. 71st St.
Kampas 71st ir Talman Ave.
Val.: Nuo 7 iki 9 vak. Šekmadieniais tik susitarus.

Ofiso telef. INterocean 8-7654
Buto telef. INterocean 8-8782
DR. K. GUDAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas 10756 So. Michigan Ave.
Val.: Kasdien 9—12 val. ryto, 1—4 ir 6—8 v. vak., išskyrus trečiadienį. Šeštad. 10 — 3 v. Kitu laiku susitarus.

Ofiso telef. YArds 7-1166
Rezidencijos — STewart 3-4511
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 West 35th Street
(kampas Halsted ir 35-ta gatvės)
VAL. 1—4 ir 6:30—8:30 p. p. kasdien išskyrus trečiadienius. Atidara šeštadieniais 1—4 val.

Ofiso GRovehill 6-4020
Rez. Hilltop 5-1560
Dr. Alexander J. Javois
(JOVAIŠAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2423 West Marquette Rd.
Val. 2—4 p. p. ir nuo 7—9 v. vak.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. ofiso PR. 6-3838, rez. RE. 7-9199
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
2500 West 63rd Street
VAL. kasdien nuo 2—4 p. p. ir 7:30 iki 9 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

GRovehill 6-1595
DR. ALDONA A. JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius.
2422 West Marquette Rd.

DR. J. VAITAITIS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
1407 S. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ryto ir 5-8 val. vak. Šeštadieniais 10-2.
Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381

Telefonas REliance 5-1611
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(LIETUVIS GYDYTOJAS)
3925 West 59th Street
VAL. 1—4 popiet, 6:30—8:30 vak.
Uždaryta trečiad. ir šeštad. vakarais

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero
Kasdien 1—3 v. ir 6—8 v. vakare.
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet
Butas 1526 So. 49th Ave.

Ofiso telef. LAfayette 3-3210, jei neatsiliepia, šaukite KEdzie 3-2868
DR. EMILY V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 S. Archer Ave.
VAL. Kasdien popiet nuo 12-2:30 v. Vak. pirm., antr., ketvirt. 6-8:30 v. Trečiadieniais tik susitarus

REMKITE dienr. "DRAUGĄ"!

DR. IRENA KURAS
(Gydytoja ir Chirurgė)
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
7156 South Western Avenue
(MEDICAL BUILDING)
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. popiet.
Ofiso tel. RE. 7-1168
Rez. tel. WAlbrook 5-3765

Tel. ofiso YA. 7-5557, rez. RE. 7-4966
DR. FRANK C. KWINN
(KVIEČINSKAS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1651 West 47th Street
LIGONIUS PRIIMA: Kasdien nuo 2 val. iki 4 v. popiet. Nuo 7 v. iki 8:30

Tel. ofiso GR. 6-5399, PR. 6-4732
DR. A. MACIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. CHIRURGINĖS LIGOS
2423 West 63rd Street
(Kampas 63rd ir Artesian)
VAL. 2—4 p.p. ir nuo 6—8 v. vak.
Vasarą iki Labor Day šešt. uždaryta
Trečiad. ir sekmad. uždaryta

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
10748 South Michigan Avenue
Val.: kasdien nuo 6 v. v. iki 9 v. v., išskyrus trečiad. Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. popiet.
Tel.: Ofiso — PUllman 5-6766
Buto — ENglewood 4-4979

Ofiso ir buto tel. HEmlock 4-5815
DR. A. NARBUTAS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
6757 South Western Avenue
Valandos: pirmad., trečiad., ketvirt., penkt. 6:30—8:30 v. vak. Antrad. 10—12 val. ryto Šeštad. 2—4 p. p. Kitu laiku pagal susitarimą.

DR. ALBINA PRUNSKIS
DR. VLADAS PRUNSKIS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
3259 South Halsted St.
Kasdien 3—6 val. vak. Šeštad. nuo 1—5 val. vak.
Kitu laiku pagal susitarimą
Telef. Victory 2-1484. Resid. 2257 W. 23rd PLACE, tel. FRontier 6-5941

Ofiso telefonas — BIshop 7-2525
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Acenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL. kasdien nuo 2 iki 9 val.
Trečiad. ir sekmad. tik susitarus

Ofiso ir buto tel. ARdmore 1-1493
DR. VINCAS RASLAVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
5015 — 5025 N. Paulina Street
(Bethany Methodist Ligoninėje)
Val.: Tik telefonu susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Telef. REpublic 7-2290
SPECIALYBĖ CHIRURGINĖS IR ORTOPEDINĖS LIGOS
2435 West 69th Street
Val. kasdien 10—12 ir 5—8 val. vak. išskyrus pirmad. tik nuo 5 iki 8 v.v. Šeštad. 10-12 v. Kitu laiku susitarus

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
Tikrina akis: pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
4455 So. California Ave., Chicago
Šaukite YArds 7-7381
Priima: vakarais 6 iki 9; šeštad. 10 val. ryto iki 4; trečiad. ir sekmad. tik susitarus.

Tel. ofiso CI. 4-0253, rez. GR. 6-8876
DR. A. Z. ŠAULYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4645 S. Ashland Ave. (kamb. 211)
Pirmad., antr., ketv. ir penk. 6:30—8:30 val. vakare
Šešt. nuo 2 iki 4 popiet.
Rez. 8053 S. Campbell Ave.

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 So. Ashland Ave., Chicago
VAL. nuo 2—4 ir 6—8; trečiad., šeštad. ir sekmad. tik pagal sutartį.
Tel. ofiso YA 7-4747, rez. PR 6-1930
Jeigu neatsilieps viršminėti telefonai, šaukite MIdway 3-0001

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rezid. telef. GRovehil 6-0617
Valandos: 1—3 p. m. 7—8 p. m.
Penktadienį tik popiet.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį

Ofiso tel. CLiffside 4-2896
Residencijos: LAfayette 3-1172
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th Street
Kampas 47th ir Hermitage
Val.: nuo 2 iki 4 ir 6 iki 9 v. vak.
Šeštad. nuo 2 iki 6 val., išskyr. sek.

DR. FL. TALLAT-KELPSA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
5002 West 16th Street
Val.: kasdien 5-8, šeštad. 1-3
Telef. TOwnhall 3-0959
2534 West 63th Street
Val.: tik iš anksto susitarus
Telef. HEmlock 4-7080, neatsakius skambinti CEntral 6-2294

DR. VYT. TAURAS-TUPČIAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR SPEC. MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rezid.: 2410 W. 51st St.
Telefonas PRospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm. 8—10 v. v. Antr., Treč. ir Penkt. 6—9 v. v. ir Ketv. ir Šeštadieniais 2-4 val. popiet.

Tel. ofiso HE 4-2123, rez. PR 6-8484
DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. CHIRURGINĖS LIGOS
6255 South Western Avenue
niais, trečianieniais ir sekmadieniais iki Labor Day uždaryta.

Tel. ofiso: DAnube 6-1125
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
MOTERŲ LIGŲ GYDYTOJAS
3267 South Halsted Street
Val. 1 iki 4 v. p. p. ir 6—8 v. vak.
Šeštadieniais 1—4 v. p. p.

YArds 7-3526 YArds 7-7410
DR. J. G. VALAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4038 So. Archer Ave.
Val.: kasdien 6:30—8:30, šešt. 4—6

Tel. ofiso PRospect 6-9400
Rezid. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(Vaškevičiūtė)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 South Kedzie Avenue
Val. kasdien 1—3 p. p. ir nuo 6—8 v. vak. Šeštad. 1—4 p. p. Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.

Tel. ofiso VIctory 2-1581,
rez. VIctory 2-0742
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 West 31st Street
Kampas Halted ir 31-mos gatvių
Priėmimo valandos: 2—4 p.p. ir 6—8 v. v. Šeštad. 2—4 val. popiet

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 West Marquette Rd.
VAL. nuo 2 iki 4 p. p.; 6 iki 8 vak.
Treč. ir šeštad. pagal sutartį

Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6658
DR. P. Z. ZALATORIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Rezid. 6600 S. Artesian Ave.
VAL. 11 v. r. iki 3 p. p.; 6—9 v. v.

P. ŠILEIKIS, O. P.
Orthopedas - Protezistas
Aparatai-Protezai, Med. Bandažai. Spec. pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t.t.
VAL.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
1911 W. 59th St., Chicago 36, Illinois
Tel.: PRospect 6-5064

DR. ATKOČIŪNAS
DANTŲ GYDYTOJAS
ATOSTOGOSE IKI
15 D. RUGPJŪČIO

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel. YArds 7-1829
Pritaiko akinius
Kreivas akis ištaiso

Ofisas ir akinių dirbtuvė
756 West 35th Street
Val. nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8, trečiad. nuo 10—12; penktadienį 10—2; šeštad. 10—2 p. p.

DR. S. VAITUSH, OPT.
Palengvinu akių įtempimą, kuris yra priežastis galvos skaudėjimo, svaigimo ir skaudančių akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliregystę. Prirenku teisingai akinius. Visi egzaminavimai daromi su elektriniais instrumentais rodančiais mažiausius trūkumas. Speciali atyda kreipiama į mokyklos vaikus.
4712 So. Ashland Avenue
Val. 10:30—7 v. v., šeštad. 10:30—4 sekm. ir treč. uždara

Remkite dien. Draugą!

Skelbtis "DRAUGE" apsimoka, nes jis yra plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis, o skelbimų kaina yra prieinama visiems.

Kun. Juozapas Tumas-Vaižgantas

Ignas Šlapelis

Šiemet sueina 65 metai kaip buvo atspausdinti pirmieji Tumo-Vaižganto straipsniai "Apžvalgoje" (1890 m.). Taipgi šiemet sueina 60 metų, kaip kun. Tumas pradėjo po savo raštais pasirašinėti Vaižganto slapyvardžiu. Ta proga duodame šį straipsnį, kurį parašė velionis Ignas Šlapelis, su šino savo kūriniu dalyvavęs kiek anksčiau "Draugo" paskelbtame straipsnio konkurse apie ryškiausiąją lietuvių asmenybę. A. a. Ignas Šlapelis šį savo straipsnį siųsdamas konkurso komisijai buvo pasirašęs R. Nerimuolio slapyvardžiu. Straipsnis čia spausdinamas pirmą kartą. —Red.

Per pirmąją šio šimtmečio pusę pilkoj Lietuvos padangėj buvo pasirodę daug švitulių. Visi jie daugiau, mažiau žibėjo, bet nedaug tebuvo tokių, kurie stipriai spinduliuotų.

Vienas tarp nedaugelio buvo kun. J. Tumas. Jis išsiskiria iš Lietuvos veikėjų tarpo savo herojiška tėvynės meile ir populiarumu. Kas nepažino baltagalvio, skaisčiaveidžio, jaunuoliškai judraus, simpatingo kun. J. Tumo? Kam nebuvo malonu su sitikti Kauno gatvėse vis kažkur skubantį mažo ūgio kunigą, ir nusiimti prieš jį kepurę, ir gauti iš jo linksmą galvos linktelėjimą: skrybėlės jis įprastai nedėvėjo? Labai nedaug buvo Lietuvoj žmonių, kurie kun. Tumo nebūtų pažinę.

Jis negaudė žvaigždžių padangėse ir naujų parako rūšių neišradinėjo, bet vis tik buvo vienas tarp nedaugelio, kurį visa Lietuva juto bent per 40 metų ir, galima sakyti, mylėjo ne tik už tai, kad jis buvo daugeriopas veikėjas: kunigas, rašytojas, publicistas, kritikas, visuomenininkas ir bent kiek politikas, bet ypač dėl jo spinduliuojančios simpatija asmenybės ir didelės tolerancijos.

Lietuvos meilė — jo darbų spyruoklė

Visų jo darbų spyruoklė buvo Lietuvos meilė. Jis mylėjo Lietuvą su visomis jos pelkėmis, kimsynais ir dirvonais, su viltimi, kad visa tai glai pavirsti derlingomis dirvomis ir gėlėtomis pievomis. Iš jo asmenybės simpatija spinduliavo visam kam, kas tik gera buvo Lietuvoj. Tos meilės šiluma dvelkia iš visų jo raštų ir veiksmų. Jis buvo tikro patrioto — ne nacionalisto pavyzdys. Jis gyveno ir dirbo Lietuvos labui, nežiūrint atšiauriausių vėjų, kuriuos jam teko sutikti per visą savo amžių.

Tiesa, nepriklausomoj Lietuvoj patriotų netrūko, bet daugeliui patriotizmas buvo lyg tramplynas pašokti į augštesnes sferas ir arčiau prisistumti prie tėvynės karvojaus. Kun. Tumo tėvynės meilė nebuvo apmokama. Jo veikla Lietuvos atgimime buvo nuolatinis heroizmas tarp daugelio pavojų. Iš vienos pusės buvo rusų žandarmerijos medžiojamsa; iš antros pusės — buvo persekiojamas lenkų bajorų. Bajorijos akyse Lietuvos atgimimas buvo sutapęs su socializmo kilimu, griaunančiu jų gerovės pamatus. Kun. J. Tumas, kaip ryškus kovotojas dėl atgimstančios Lietuvos, bajorams buvo nepakenčiamas, kaip krislas akyj. Todėl iš dvarų skrido daug skundų vyskupui. Sulenkėjusiems klebonams, kokių Lietuvoj buvo gana daug, kun. J. Tumas taip pat atrodė nepatogus bendradarbis, tad ir jie kartais atsirasdavo dvarininkų stovykloj: ir iš jų vyskupas gaudavo nepalankių atestacijų kun. J. Tumo adresu. Nenuostabu, kad kun. Tumas buvo mėtomas ir vėtomas iš vienos parapijos į kitą, kol pagaliau, po 12 metų kunigystės, buvo atsidūręs Vadaktėliuose su plikame lauke stovinčia sena medine koplytėle ir suklypusia lūšnele, klebonija vadinama. Kaip ši jo ištrėmimo vieta, nedaug tokių skurdžių užkampių buvo visoj Lietuvoj.

"Bedievių bažnyčios" kunigas

Nepriklausomoj Lietuvoj žandarų pavojus buvo išnykęs, bet kun. Tumo veikla nebuvo rožėmis vainikuota. Tiesa, vyskupas Pr. Karevičius pakėlė kun. J. Tumą į garbės kanaunikus ir paskyrė jį Vytauto Didž. bažnyčios rektoriumi, bet kun. Tumas vis juto, kad augštose sferose niaukstomasi. Tiesa, jis savo dienorašty, lyg apgailestaudamas, sakosi "iškritęs iš kunigo balno". Jis kartais buvo ne visai kanoniškas, bet visada labai žmogiškas kunigas: pergerai suprato žmonių silpnybes, tad buvo labai tolerantiškas. Doro žmogaus kelius jis visiems rodė, bet verste nevertė tais keliais eiti. Savo pareiga jis laikė žmones daugiau guosti, negu smerkti. Gal todėl Vytauto Didž. bažnyčia, kai kun. J. Tumas buvo jos rektorium, buvo populiariausia Kaune bažnyčia. Ją lankydavo ir tie, kurie kitų bažnyčių durų nevarstydavo. Jo labai gyvenimiški, iš širdies pasakyti pamokslai pavildavo į jo bažnyčią žmones įvairių religinių įsitikinimų. Ne be prasmės jo bažnyčia buvo praminta "bedievių bažnyčia": ją lankydavo žmonės ir su miglotomis pasaulėžvalgomis. Jo tolerantiškumas ir žmonių reikalų atjautimas buvo priežastimi, kad į jį kreipdavosi daug su sielos ir šeimos reikalais ne tik neramios sielos lietuvių, bet ir kitų tautų ir tikybų žmonių. Tūlos žydės, užuot ėję pas savo rabbi, ateidavo pas kun. Tumą pasitarti šeimyniniais reikalais. Turėjo daug interesantų, kurie, prasiskolinę restoranuose, ateidavo pasiskolinti litų. Norėdamas apsiginti nuo tokių tipelių, turėjo prie durų priseges iškabėlę su parašu: "Pinigų neskolinu, pats skolinuos." Bet tas nekliudė užeiti pas jį į tikrą vargą patekusiems žmonėms be tautybių skirtumo.

Rusės ašaros kan. Tumą palaidojus

Pažinau vieną seną rusę. Ji kadaise buvusi mokytoja, bet dėl nesveikatos nebegalėjo užsidirbti pragyvenimo ir išsilaikė iš pašalpų. Kai kun. J. Tumas buvo palaidotas, ji atėjusi pas mus graudžiai apsiverkė, sakydama nustojusi didžiausio šelpėjo. Jis buvęs jai paskyręs mėnesinės pašalpos 10 litų. Kiekvieno mėnesio pradžioj ji ir gaudavusi sau skirtą sumą. Ir ne ji viena buvusi taip jo šelpiama. Dabar visi likę be to geradario. Kun. J. Tumas buvo krikščionis, kuriam nebuvo nei žydo, nei graiko.

Jo gyvenime buvo ir stipriai dramatinių momentų. Pavyzdžiui, kunigystės pradžioj vienas jo seminarijos draugas B. pasiryžo mesti kunigystę. Kun. J. Tumas ėmė įtikinėti jį nedaryti tokio negarbingo žingsnio. Tas įpykęs pasakė: jei nepasikavosi su savo pamokslais, tai pranešiu kur reikia apie tavo priešvalstybinę veiklą. Kun. J. Tumas nutilo ir išėjo. Ant rytojaus sugrįžęs įteikė jam revolverį sakydamas: "Še, geriau nušauk mane, negu būk Judu". Tas turėjo dar tiek žmoniškumo, kad šaute nešovė ir neskundė, nors pats nuėjo savais keliais: metė kunigystę, priėmė pravoslaviją ir gavo valdininkėlio vietą Valstybės Kontrolėj.

Ištirpindavo ledines sienas

Jo patriotizmas kartais darydavo nuostabių dalykų — ištirpindavo ledines sienas, kuriomis yra apsistatę skirtingų partijų žmonės. Antai, kai kun. J. Tumas pirmą sykį susitiko su dr. Jonu Šliupu — tai buvo Stockholme, rodos, 1918 m. — Jis puolė bučiuoti J. Šliupą. Tas atsakė tuo pačiu, tad abudu apsikabinę ėmė bučiuotis su džiaugsmo ašaromis akyse. Šiuo metu, kada taip skirtingų pažiūrų žmonės, kaip kun. Tumas ir dr. J. Šliupas, sunku suvesti į vieną pastogę, sunku įsivaizduoti besibučiuojančius iš džiaugsmo dviejų polių žmones.

Tarp daug politinių partijų tautininkai buvo kan. J. Tumui artimiausi kol jie nebuvo prie Lietuvos gyvenimo vairo. Paskui ir jais buvo apsivilęs ir laikėsi nuošaliai nuo politikos.

Tumo kritika

Tumas-Vaižgantas — rašytojas tai yra per plati tema, kad čia galima būtų paliesti. Priminsiu tik vieną jo raštų rūšį — kritiką, kame vaizdžiausiai pasireiškia jo asmenybė. Jo kritikos buvo ne kas kita, kaip deimančiukų rankiojimas, perliukų gaudymas ir lakštingalų medžioklė. Kiekvieną meno reiškinį betkurioj meno šakoj jis sveikino ir laimino. Suprantama, jo kritikos nebuvo objektyvios, kaip ir visų kitų kritikos, bet vis tik jos buvo geresnės už tas, kurios kiekvieną besirodantį diegelį užleidža šalna ir nušaldo. Tuo metu kai daugumas kritikų savindavosi teismo prokurorų vaidmenį, tai Vaižgantas buvo neapmokamas, idėjinis besireiškiančių talentų gynėjas. Jis visus juos laimino ir nuoširdžiai linkėjo įkopti į Olimpą. Jo kritiškuose raštuose visai nepastebima vidutinių žmonių silpnybių: pykčio, neapykantos, pagiežos ir pašaipos. Tas jo asmenybei buvo svetima.

Jo asmenybė buvo supinta iš daugelio teigiamų savybių: nuostabaus gaivalingumo, neriboto optimizmo, nevystančio linksmumo, geros nuotaikos, sąmoningumo, nuoširdumo ir saikios tolerancijos. Tos asmens kokybės įgalino jį nesuklumpant išnešti sunkų gyvenimo kryžių iki kapo, ir palikti žmonėse skaistų šviesų, gražų atminimą.

Banguojančios minios laidotuvėse

Tumo-Vaižganto mirtis ir laidotuvės vaizdžiai parodė kuomi jis buvo Lietuvai ir Kaunui. Lietuvoj buvo įprasta pagerbti žymesnius žmones, ypač kai jie numiršta — niekam skersai kelio neatsistoja ir ant kulnų nelipa. Tad daug buvo iškilmingų laidotuvių. Bet kaip Tumas-Vaižgantas buvo, palydėtas į amžiną atilsį, niekas kitas nebuvo lydimas. Neperdedant galima pasakyti, kad bent trečdalis Kauno gyventojų dalyvavo jo laidotuvėse. Pirma — išlydint iš Perkūno alėjos, kur jis buvo pašarvotas. Iš pat ankstyvo ryto visa ta miesto dalis buvo užtvinusi banguojančios minios. Visa Kauno miesto policija buvo įpareigota laikyti tvarką akimis neaprepiamoj minioj. Pažymėtina, kad ta minia susidėjo ne tik iš lietuvių: ten buvo visas Kaune gyvenančių tautų margas mišinys.

Po griaudžių laidotuvių ironija vėl nusišypsojo. Kun. J. Tumo paskutinė valia nebuvo išpildyta. Jis buvo pareiškęs norą ilsėtis tarp dėdžių ir dėdienių Svėdasuose. Svėdasai buvo besiruošią sutikti savo kilnųjį parapietį ir paguldyti jį koplyčioj, kuri stovi šventoriuj, tinkamai paruošus ją mauzolėjui. Tad didoka, mūrinė, gotiško stiliaus koplyčia buvo pastatydinta magnato Marikonio jo paties pulsiui. Dėl kažkokių priežasčių jis ten nebuvo palaidotas, o ta koplyčia taip ir stovėjo apytuštė. Tad buvo norėta tenai kan. J. Tumą paguldyti. Bet ne buvo lemta jam užimti legendarinio aristokrato vietą. Jam buvo skirta amžinai ilsėtis Vytauto D. bažnyčios rūsyje. Taigi kan. J. Tumo kūnas, kuriame plakė karšta širdis ir gyveno kilni, judri siela, ir po mirties neturi viršiškos ramybės: ją dažnai drumsčia Nemuno potvyniai, užliedami rūsį drumzlinu vandeniu.

Svėdasiškiai netekę garbės saugoti Tumuko — taip jį žmonės vadino — palaikus, jo atminimą įamžino pastatydami Svėdasų miestelio aikštėj didoką paminklą su jo biustu.

Galvokit, kas tikra, jauskit, kas gražu ir norėkit, kas gera, tada surasit kelią į malonų gyvenimą. —Platonas

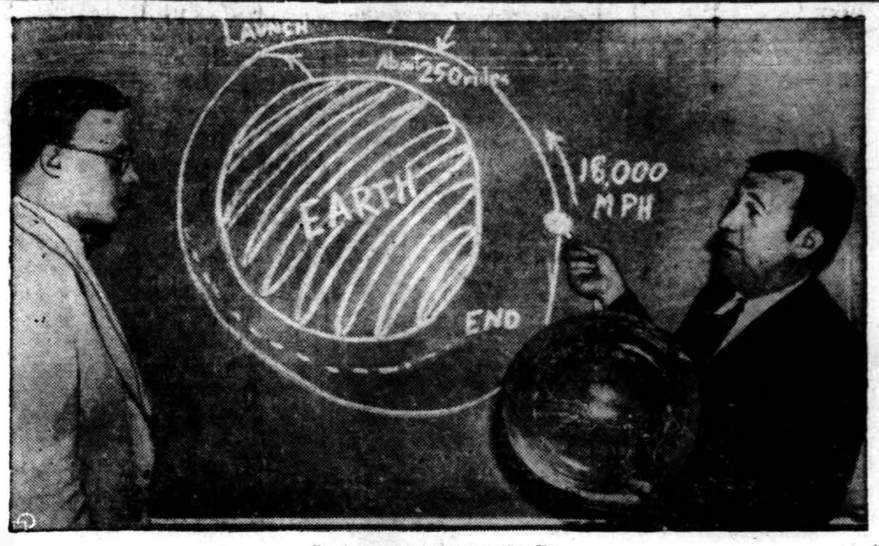

Žmogaus padarytas mėnulis

Dr. A. Shapley ir dr. A. F. Spilhaus aiškina kaip bus amerikiečių paleistas dirbtinis mėnulis, apie ką pranešė prez. Eisenhoweris. Jo paruošimas kainuos apie $10,000,000. Aplink žemę jis suksis 200—300 mylių augštyje, 18,000 mylių greičiu per valandą, aplink Žemę apibėgdamas maždaug kas 90 minučių. Jame bus įtaisyti įrankiai, kurie padės tirti kosminius ir saulės spindulius. Tie tyrimai bus tuo vertingesni, kad nebus kliudomi oro sluogsnio. To "Mėnulio" dydis bus maždaug kaip krepšinio kamuolio. Jis būsiąs paleistas tarp 1957 m. liepos ir 1958 m. gruodžio mėnesi. Į reikiamą augštį jį išneš raketos, o patekę į atitinkamą orbitą, jis suksis dangaus kūnų traukos ir kitų jėgų veikiamas. Bus padarytas iš naujų, kaitrai atsparių metalų. Jis išsilaikys keletą dienų, galbūt — keletą savaičių, paskiau sudegs krisdamas ant žemės. Svajojama, kad ateityje bus galima erdvėse įtaisyti tokį mėnulį, iš kurio būtų įmanoma fotografuoti priešo žemes ar net jas apšaudyti. Pažymėtina, kad jau kiek anksčiau darytuose bandymuose White Sands, N. Mex., raketomis buvo pasiektas 250 mylių augštis.

Kultūrinė kronika

• **Povilas Puzinas,** gyvenąs Kalifornijoje, vasaros metu turėjo progos užfiksuoti drobėje keletą naujų kompozicijų ir peisažų. Jis dabar turi arti 100 vertingų darbų ir savo kolegų yra raginamas planuoti kuriame nors meno centre suruošti savo kūrinių parodą.

• **Bronius Murinas** savo dalį atostogų ir savo laisvalaikį praleidžia betapydamas paupių gamtovaizdžius.

• **Adomas Varnas** iš Kanados atvyko į Atlanto pakraščius. Vienur kitur sustodamas nutapė gražesnes vietas ir dabar, pasiekęs ramesnį kurortą, džiaugiasi, palyginti, gera sveikata ir saulėtu oru.

• **Vytautas Jonynas,** baigęs darbo metus Jamaikos Meno institute, didesnę atostogų dalį praleidžia arti jūros. Dailininkas sukūrė naujų akvarelių ir keletą grafikos darbų.

• **Dan Kuraičio** knyga "Daug kraštų, daug žmonių" išėjo iš spaudos. Veikalas iliustruotas, turi 240 puslapių. Jame aprašoma kelionė aplink Žemę ir atsilankymas į Afriką.

• **Kostas Astrauskas** rašo disertaciją apie Biliūną, pasiremdamas Biliūno laiškais, kurie yra dr. J. Šaulio archyve, dabar įgytame Pennsylvanijos universiteto. Autorius darbą yra maždaug įpusėjęs.

• **Petrui Kiaulėnui** New Yorkas sudarė lyg ir naują posukį. Jo darbai tiek kompoziciniu, tiek spalviniu, tiek ir technikiniu atlikimu dar daugiau išryškina ir pabrėžia tapytojo savitą veidą.

• **Juozas Pautienius** nutapė keletą peisažų Šv. Juozapo upės šlaituose, J. Bačiūno vasarvietėje, dabar puošia J. Schmidto rezidenciją kitoje vasarvietėje prie St. Louis.

• **Povilas Kaupas,** ypač atostogų metu, dažnai išvyksta į gamtą ir turi sukūręs spalvingų darbų.

• **A. Liepinas** persikėlė į Clevelandą ir čia dirbs vienoje baleto studijoje.

VISI Į LIETUVIŲ DIENA PIKNIKĄ

PRANCIŠKONŲ VIENUOLYNO PARKE

Kennebunkport, Main,

Garsiajame atostogų krašte, prie banguojančio Atlanto!

Sekmadienį, rugpjūčio 14 d., 1955

11:00—Iškilmingos Jubiliejaus Mišios —; T. Benedikto Bagdono, buvusio Provincijolo, sidabrinis kunigystės jubiliejus.

Lietuviško naujai pastatyto kryžiaus pašventinimas.

12:00—Pietūs.

3:00—Programa:

Dainos—Šv. Petro parapijos Bostone choras, vad. komp. prof. Jer. Kačinsko.

Tautiniai šokiai, dainos, įvairūs sportiniai žaidimai — atlieka vasaros stovyklos berniukai. Šokiams vadovaus ponia Ona Ivaškienė.

Daug skanių valgių, gėrimų, įvairiausių dovanų bei laimėjimų.

Visa Lietuviška Visuomenė Susitiks
DIENRAŠČIO "DRAUGO"

Metiniame Išvažiavime

Rugsėjo 5-tą dieną (Labor Day) 1955 m.

OAKS DARŽE

Prie 119-tos ir Archer Ave., Lemont, Ill.

Šiais metais dienraščio DRAUGO metinis išvažiavimas vyks dideliame ir gražiame Oaks darže. Pirmą kartą lietuviai susirinks šiame erdviame darže su milžiniškom patalpom.

Labai lengva nuvykti į šį naująjį daržą, jei esate buvę praeitame piknike. Šis naujas daržas randasi ant to pačio kelio, bet tik penkiom myliom toliau į vakarus, prie 119-tos gatvės ir Archer.

Šokiams gros JURGIS AKELIS su savo orkestru, veiks bufetai, ir kiti pamarginimai. Bus linksma ir įdomi programa.

Rezervuokite šių metų Labor Day (rugsėjo 5 d.) dienraščio DRAUGO piknikui, kur visa lietuviška visuomenė susitiks pasisvečiavimui.

RENGĖJAI

TELEVIZIJOS, RADIO IR PHONOGRAFŲ
TAISYMAS IR PARDAVIMAS
Geriausios firmos — garantuotos dalys. Prityrę mechanikai darbą atlieka sąžiningai ir greitai.
FRANK'S TV & RADIO
SALES & SERVICE
Pranas KERŠIS — Paulius F. ENDZELIS
748 West 33 Street CAlumet 5-7252

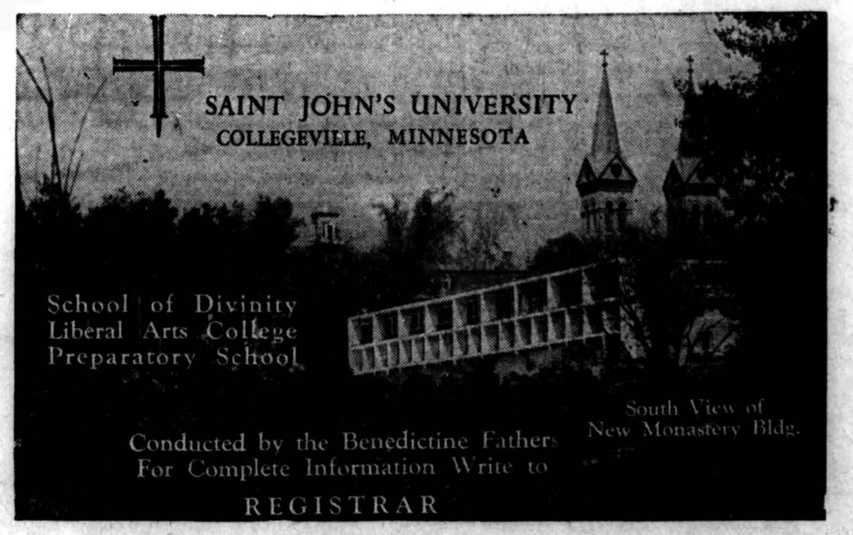

Idomiausias romanas!

Gyva intriga ir šiurpūs įvykiai, išsamiai pavaizduotas bolševikinis gyvenimas Lietuvoje, dail. V. K. Jonyno 16 originalių iliustracijų.

Abi dalys vienoje knygoje 448 psl. — tik $4.00

J. GLIAUDA
ORA PRO NOBIS
PREMIJUOTAS ROMANAS

Užsakymus siųsti:
"DRAUGAS"
2334 So. Oakley Avenue
Chicago 8, Illinois

Redaguoja — J e r. I g n a t o n i s, 4630 S. Paulina St., Chicago 9, tel. FR 6-6897. Red. pavaduotojai: J. Kreivėnas ir A. P. Bagdonas

Nusikaltimai ir mūsų vaikai

J. NAVAKAS, Omaha, Nebr.

Apie suaugusiųjų ir jaunimo įvairių rūšių nusikaltimus spaudoje rašoma beveik kasdien. Dėl nuolatinio nusikaltimų didėjimo rimtesnioji Amerikos visuomenė reiškia didelio susirūpinimo ir jieško priežasčių, kas veda prie to.

Nusikaltimai ne tik žaloja tautos charakterį ir veda prie dvasinės degeneracijos, bet taip pat jie sudaro dideles išlaidas valstybei ir tuo pačiu atskiriems jos piliečiams. Apskaičiavimai rodo, kad nusikaltimams išleidžiama daugiau, negu mokslo ar karitatyviniems reikalams. Kiek padarome nusikaltimų ir kiek jie kainuoja valstybei, matyti iš čia pateikiamų skaičių.

Pagal FBI direktoriaus J. Edgar H o o v e r pranešimą 25.000.000 amerikiečių turi dokumentus su piršto nuospauda ir kad 1 iš 16 asmenų JAV yra buvęs areštuotas ir paimta piršto nuospauda. 1953 m. buvo padaryta 2.159.080 didesni nusikaltimai.

Nusikaltimai greičiau auga, negu gyventojų skaičius. Nusikaltimų išlaidos šiam kraštui kainuoja 20.000.000.000 dol. arba kiekvienai šeimai tenka 495 dol. Kiekvienam 1 dol. išleistam mokslui, 1,82 dol. yra išleista nusikaltimams (1:1,82) ir kiekvienam 1 dol. išleistam labdarybės reikalams, 10 dol. yra išleista nusikaltimams (1:10).

Jaunimo nusikaltimai

Dar liūdnesnis ir šiurpesnis vaizdas susidaro, kai pateikiami skaičiai apie jaunimo nusikaltimus. Tiesiog baisu ir pagalvoti, į kur žengia Amerikos jaunimas ir kokia išaugs iš jo ateities visuomenė.

1953 m. jaunimas žemiau 18 m. amžiaus sudarė 53,6% visų automobilių vagysčių 1,174 miestuose, 49,3% įsilaužimų, 18% apiplėšimų ir 16,2% išprievartavimų. Be abejo, dar daug nusikaltimų liko neišaiškintų arba visai neužregistruotų. Tais pat metais 300.850 berniukų ir mergaičių buvo nutempta į teismą už didesnius nusikaltimus. Įvairių rūšių jaunimo nusikaltimai 1954 m. padidėjo 8,2% lyginant juos su 1953 m.

Po tokios jaunimo nusikaltimų statistikos prieinama prie tam tikrų išvadų.

Jaunimo nusikaltimų šaknys glūdi suaugusiųjų nusikaltimuose. Nusikaltėlių nusikaltėliai yra vyresnieji. Kai vaikai auga tarp suaugusiųjų, kurie atsisako pripažinti, kas yra gražu, gera ir teisinga, kai materialinės vertybės pastatomos augščiau už dvasines vertybes, tai nieko nuostabaus, kad nesiseka pakelti vaikų moralinį lygį. Vaikai seka suaugusius. Jie yra imlūs viskam. Bet jei vaikai nemato gero pavyzdžio ir jiems niekas nepadeda atskirti kas bloga ir kas gera, tai jie atsiduria tada pavojingame kelyje, kuris veda į nusikaltimus.

Tie suaugusieji, kurie jieško pragyvenimo ir praturtėjimo nenormaliomis priemonėmis, yra nusikaltėliai. Kaikurie faktai aiškiai rodo, kad už jaunimo nusikaltimus yra suaugusiųjų nusikaltimai. Juk ne jaunimas, bet suaugusieji leidžia pornografinę literatūrą ir nemoralius kamiksus. Ne jaunimas gamina nemoralius filmus ir jas rodo kinoteatruose ir per televiziją. Ne jaunimas išgalvoja ir platina begėdiškas madas ir t. t. Jei čia turi būti daroma reforma, tai pirmiausia ji reikia pradėti nuo tėvų ir tų, kurie jaunimą gadina.

Ypatingos sąlygos

Pakelti moralę galima tik per religiją ir sustiprinimą šeimos ryšių. Bet kaip tas sunkiai įmanoma, kaip apie pusę amerikiečių nepriklauso jokiai religinei bendruomenei, kai šiame krašte valstybinėse mokyklose nekalbama apie Dievą, Jo įstatymus, kai čia yra keli šimtai įvairių sektų pusiau krikščioniškų ir su krikščionybe beveik nieko bendro neturinčių. Tokioms aplinkybėms esant čia moralės supratimas gali būti skirtingas ir aiškinamas kaip grožio supratimas, kas vienam gražu, kitam ne.

Jei Amerikoje būtų visų pripažįstama katalikų bažnyčios skelbiama moralė ir jos laikomasi, tai šiandien čia nebūtų tiek daug divorsuotų šeimų ir nusikaltimų.

Tokioje aplinkoje auga mūsų vaikai ir bręsta jaunimas.

Ką turime daryti?

Ką mes turime daryti, kad išgelbėtume savo vaikus. Tai labai rimtas ir svarbus klausimas tėvams. Mes tėvai tikrai nenorime, kad mūsų vaikai nueitų nusikaltėlių keliais ir būtų gyvenime nelaimingi. Gi jei iš jų taps nusikaltėliai, blogi žmonės, labiausiai už tai būsime atsakingi tėvai.

Svarbiausia mūsų pareiga, kiek tik galima, išsaugoti vaikus nuo neigiamų veiksnių, žalojančių jų sielas ir būdą. Šie pavojai ateina iš aplinkos ir iš šeimos tėvų.

Pirmas pavyzdys, patraukiantis vaikus, tai **tėvų pavyzdys.** Vaikai seka tėvų žodžius ir veiksmus. Jie greičiau pasisavina ne kas gera, bet kas bloga. Jei tėvai girtuokliaus, tai vargiai bus kitoki jų vaikai. Jei tėvai ištvirkaus, bus panašūs jų vaikai. Nesąžiningi tėvai, neišmokys vaikų sąžiningumo. Tėvai apsileidę religinėse pareigose, negali išugdyti pamaldumo savo vaikuose. Dažnai vaikai yra ne tokie, kokius mes norime išauklėti, bet tokie, kokie mes patys esame.

Vaikai daug ko nežino, nesupranta. Jie reikalingi pamokymo, ypač nurodant jų veiksmų dorumą ar nedorumą, kad jie įprastų ir vėliau patys galėtų atskirti kas yra gera, kas —bloga.

Be tinkamos priežiūros vaikai gali ne tik fiziškai, bet ir dvasiškai susižaloti. Geriems tėvams visada rūpi, kur jų vaikai yra ir ką jie veikia. Jei tėvai nežino, kur jų vaikai eina, su kuo draugauja, kada grįžta namo ir nesidomi, ką jie skaito, tai ar tada nėra pavojaus tokiems vaikams nueiti klaidžiais keliais? Duodama vaikams perdidelė laisvė nevisada juos veda į naudingą savarankiškumą ir teigiamą iniciatyvą. Paaugusiam vaikui pasukus blogu keliu, vargiai ką bepadės draudimai ir bausmės. Todėl dažnai tėvų lengvabūdiškumas ir nuolaidumas vaikams, vėliau yra skaudžiai apmokamas.

Mergytė

Motina ir tėvas

Be abejo, motinos vaidmuo vaikų auklėjime turėtų būti lemiantis, bet moterims dirbant lygiai su vyrais šiame krašte, jos nebepajėgia tinkamai rūpintis vaikų auklėjimu. Dar sunkiau atlikti vaikų auklėjimo pareigą, kai jie paveikiami neigiamos aplinkos. Todėl vyras neprivalo atsisakyti talkos auklėjimo darbe, kur reikalingas vadovavimas, budrumas, griežtumas ir drausmės palaikymas. Jo vaidmuo turi būti pakankamai svarus, reikšmingas ir neantraeilis. Labai svarbu, kai motina šeimoje teisingai supranta savo vietą ir sąžiningai atlieka savo pareigą, kiek ji pajėgi. Nelaimė tai šeimai, kurioje moteris nustumia vyrą į antrą vietą.

Dr. H. Hoff, vienas psichiatrinės klinikos direktorius baigęs studiją apie jaunimo nusikaltimų didėjimą JAV-bėse pareiškė, kad tai yra perdaug didelis amerikiečių moterų valdžios pasėkmė. Dr. H. Hoff dirbo ilgą laiką Kolumbijos universitete New Yorke, studijuodamas šią temą. Anot jo, moterys Amerikoj pirmauja visose srityse. Netgi šeimoje tėvas yra visai nustumtas į antraeilę vietą.

Tačiau moterys, tikrosios ir beveik vienintelės vaikų gyvenimo tvarkytojos ir auklėtojos, nepajėgiančios vaikams parodyti tikrojo kelio. Dr. H. Hoff pranašauja, kad, jei šis reiškinys Amerikoje nepasikeis, Amerikos jaunimas dar daugiau sukriminalės.

Lietuviškoje šeimoje

Lietuviškoje šeimoje niekada vyras nebūdavo nustumtas į antrą vietą. Jei pasitaikydavo, tai būdavo retos išimtys. Vyro autoritetas buvo pripažintas ir nė viena protinga moteris šeimoje jo nežemindavo.

Geriau seksis tai šeimai išauklėti savo vaikus, kur tėvai lengvabūdiškai nesusižavės moderniškuoju gyvenimu, nepasiduos čia laiko dvasiai ir neatsisakys lietuviškojo tradicinio auklėjimo būdų.

Mokykla

Šeimos auklėjimo darbą tęsia mokykla. Dauguma mūsų vaikų lanko parapines mokyklas. Šiose mokyklose vaikai ne tik gerai mokomi, bet taip pat įgyja gerą religinį ir moralinį auklėjimą. Kunigų ir vienuolių seselių rūpesčiu šios mokyklos Amerikoje atlieka svarbiausią vaidmenį vaikų auklėjime. Neteko matyti statistikos ar daug iš šių mokyklų vaikų tapo nusikaltėliais. Reikia manyti, kad FBI įstaiga ir apie tai turi davinius. Kad katalikiškos mokyklos davė ir duoda daug kandidatų į kunigus ir vienuoles seseles, tai niekas neužginčys.

Taip pat ir pasaulėtiškam gyvenimui ruošiami principų žmonės.

Mes, lietuviai, būdami katalikai pirmiausia šias mokyklas turėtume pasirinkti savo vaikams, tiek pradžios, tiek ir augštesnes. Būtų tėvų apsileidimas, o gal ir nusikaltimas, neleisti savo vaikų į katalikiškas mokyklas ir lietuvių išlaikomas, kur lietuvybei dirva palanki. Iš kur vaikas gaus religinį ir moralinį auklėjimą, jei jo nėra valstybinėse mokyklose ir nebus šeimoje. Vargiai toks vaikas benorės ir į bažnyčią nueiti.

Nekartą teko girdėti kai kuriuos tėvus kalbant ir barantis, kad tos seselės perdaug meldžiasi su vaikais, per dažnai kalbančios rožančių ir t. t. Tokie tėvai, kartais ateina ir į bažnyčią, bet, žiūrėk, jie nesidžiaugia, kad jų vaikai mokomi, pratinami pamaldumo, geresnio pažinimo savo tikėjimo tiesų, o reiškia savo nepasitenkinimą. Maldos vaikų tikrai nepagadins; greičiau vaikai pages ištisas valandas sėdėdami prie televizijos ar žiūrėdami kaubojiškų ir kriminalinių filmų kinoteatruose. Nebūkime trumparegiai ir lengvabūdžiai, neskriauskime savo vaikų.

Mūsų šventa pareiga rūpintis, kad iš mūsų vaikų neatsirastų nusikaltėlių, kad nepadidintume šio krašto nusikaltimų skaičiaus.

Iš mūsų gyvenimo

Dr. P. Mačiulis, pirmasis "Draugo" pedagoginio skyriaus redaktorius, sunkiai serga ir yra sunkioje materialinėje padėtyje. Būtų gražu, kad Mokytojų s-gos nariai parinktų aukų ir paremtų vargę mūsų kultūrininką.

Mokytojas St. Barzdukas yra išrinktas A. L. bendruomenės pirmininku. Mums džiugu ir garbė, kad mokytojui patikėtos augščiausios lietuvių kultūrinėje veikloje pareigos. Nuoširdžiai linkime St. Barzdukui geros sekmės ir kartu užtikrinome mokytojų paramą jo darbuose bei užsimojimuose.

Mokyt. J. Kavaliūnui išvykus į Los Angeles, įvyko Amer. Lietuvių Mokytojų s-gos centro valdyboje pasikeitimai. Dabar centro Valdybos pirmininkas yra mokyt. Antanas Gulbinskas. Jo adresas — 6324 So Bishop Street, Chicago 36, Illinois.

KNYGA,

Kokios pasirodo tik retais laikotarpiais.

.. PREMIJUOTASIS DRAUGO ..
ROMANAS

Didelė Lietuviškos buities knyga, išrinkta iš daugelio kūrinių Jury Komisijos ir nepaprastai palankiai sutikta skaitančios visuomenės.

Aplankas dail. J. Paukštienės, Lietuviškos Knygos Klubo leidinys, 434 psl. Kaina $4.00.

Užsakymus ir pinigus siųskite
DRAUGAS
2334 So. Oakley Ave., Chicago 8, Ill.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
SAVINGS INSURED UP TO $10,000

Mutual Federal Savings
REKORDAS

- Įsteigta 1905 metais.
- Per 50 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, bet savo taupytojams išmokėjo kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Aukštus dividendus visada mokėjo ir moka be pertraukos.
- Skoliname pinigus namams statyti, pirkti ir taisyti.
- Pinigams padėti nereikia važinėti. Juos galite pasiųsti paštu. Mes apmokėsime ir pašto išlaidas.
- Pradėkite taupyti ŠIANDIEN!

& LOAN ASSOCIATION
Chartered & Supervised by the U. S. Govt.
2202 WEST CERMAK ROAD
Chicago 8, Ill., Tel. VI 7-7747
John J. Kazanauskas, Pres.

ĮSTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų. Ketv. nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vak. Šeštad. nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų. Trečiad. visai neatidaroma.

BUICK'AS
LIETUVIŠKAS
AUTOMOBILIS

MOVING
RENTULIS atlieka įvairius persikraustymus ir pervežimus iš toli ir artimų atstumų.
Telef. SE. 3-2146
arba BI. 7-7075
1885 CANALPORT

Pradėkit Taupyti Šiandien, Turėsit Rytoj!
Taigi, dabar pradėkite taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje BRIGHTON SAVINGS and LOAN!
Kiekvieno taupytojo indėliai apdrausti iki $10,000.00
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N
4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.
CHARLES ŽEKAS, Sec's
OFISO VALANDOS:
Pirmad., antrad., penktad. ir šešt. 9 v. ryto iki 4:30 p. p.
Trečiad. 9 ryto iki 12 v., o Ketvirtad. 9 val. iki 8 vak.

Norėdami pirkti, keisti ar parduoti automobilį visuomet kreipkitės į Lietuvišką automobilių prekybą
BALTICA
5805 S. WESTERN AVE. WAlbrook 5-8200

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILĮ
Complete Auto Service
Body Repair
4542-44 S. Western Ave. Tel. CLif. 4-0079
Sav. Stasys Dapkus, prityręs mechanikas, turįs moderniausius įrengimus, gerai ir nebrangiai pataiso karoserįją ir nudažo, taip pat sureguliuoja motorą, kad taupiau naudotų benziną ir alyvą. Jis šioje srityje dirba nuo 1936 metų, taip kad jo darbu būsite patenkinti. Namų telef. WAlbrook 5-7580.

SEGHETTI TRAVEL BUREAU
2451 S. Oakley Ave. Tel. YRrds 7-3278
MES PARŪPINAME KELIONES: Lėktuvais — Geležinkeliais — Autobusais — Laivais.
Sutvarkome dokumentus atvažiuoti į Ameriką. Parūpiname dokumentus norintiems išvykti į užsienį. TURIME LIETUVIŲ Skyrių. Pildome afidevitus.

Vestuvių nuotraukos
Augštos rūšies fotografijos
Mūsų specialybė
Precin Photo Studio
INC.
EDVARDAS ULIS, sav.
4068 Archer Avenue
Telefonas VIrginia 7-2481

ŽEMAIČIŲ TARME APYSAKOS
Neseniai išėjo iš spaudos
Butkų Juzės raštai,
kur atspausdinta autoriaus plati biografija, Audronė, o kas svarbiausia —įdomios žemaičių tarme trys apysakos: 1) Knygnešys Butrius, 2) Ont mona Barbeles kapą, 3) Kaip žemaitis iš Kulių į Klaipėdą važiavo ir Žemaičių stiprybė. 154 pusl. Knyga iliustruota. Kaina tik $1.50.
Pinigus su užsakymais siųsti:
"DRAUGAS"
2334 S. Oakley Ave.,
Chicago 8, Ill.
Jau pasirodė knygų rinkoj naujo knygelė

MIDLAND Savings and Loan Association
Mes mokame 3½%
PER 40 METŲ VISŲ LIETUVIŠKŲ KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ
4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

ALGIRDAS LANDSBERGIS
KELIONĖ
V. Adamkevičiaus apiauka
Užsakymus su pinigais siųskite:
259 psl., kaina $2.50
DRAUGAS, 2334 S. Oakley Ave., Chicago 8, Ill.
Šios nuostabios ir nepaprastos knygos personažus šitaip įvertina rašytojas Gilauda: "...Welsas — paniekintas niekintojas, bet turįs savyje Fra Angelico angelų varsų gama, Tatjana—nesuprantanti siėlos sąvokos, bet mylinti skaisčia meile. Pagaliau Julius... pasiilgęs skaistumo ir nesuvokiąs jo esmės, drąsus be drąsos, nesuprantąs pavojaus beprotėjimo procese".

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS
Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, įvairių rūšių alyva, baterijos ir automobiliams dalys. Firestone padangos.
1934 West 59th Street Tel. GRovehill 6-9136
M. ČESAS, patyręs auto specialistas

SPECIALUS NUPIGINIMAS !
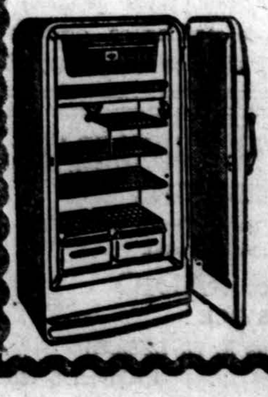
ROOSEVELT FURNITURE COMPANY, INC.
2310 West Roosevelt Road
Telef. SEeley 3-4711
Hide away Bed — Sofa-lova $109.00
SOFA-LOVA ir krėslas .. $169.00
Nauji 1955 modelio Frigidaire šaldytuvai, specialiai nupiginti tik $149.00
Pasinaudokite šiais nupiginimais ir aplankykite LIETUVIŲ KRAUTUVĘ.
Atdara ir sekmadieniais nuo 11 val. dieną iki 5 val. vakaro.

ŽUVĖDRA ANT UOLOS

KOTRYNA GRIGAITYTĖ, Newark, N. J.

(Tęsinys iš praeito šeštadienio)

Tarpdury stovėjo motina, ledinėm akim nusmelkdama tai vieną tai kitą.

— Mama, nesirūpink, baru Leoną, kad jis mažai valgo.

— Bet aš nematau, kad čia būtų nors kiek valgyta.

— Dar nepradėjom. Aš jį baru už pusryčius, — gudriai išsisuka.

— Taip gi ir už vakarienę, ar ne? — motina karčiai šypsosi.

— Sėskis, mama, — taria Leonas, privesdamas ją prie kėdės.

Lyg svetimom rankom jis ima šaukštą, kurį motinos žvilgsnis įstumia jam į burną. Ir taip be žodžių jis yra verčiamas išvalgyti visą sriubą, kuri jam apkartusi ir pilna gaižumo. Prieš savo valią bei norą jis ragauja ir kitus patiekalus. Argi jis gali pasielgti kitaip, jei motina tik dėl jo sunkiai perėjo tris didelius kambarius ,kad pasiektų virtuvę, į kurią jau seniai buvo atėjusi.

— — —

Tą pačią dieną, kai saulė, prieš nusileisdama, išplaukė į giedrą dangų, atvyko Ričardas. Kampinis svečių kambarys buvo pilnas rausvų spindulių. Ligonė sėdėjo patogiame fotelyje. Jos keliai buv oapkloti pliušine gonė sėdėjo patogiame fotelyje. Jos keliai buvo apkloti pliušine antklode, po kojomis padėta pagalvėlė. Kosmetika ji buvo pridengusi pelenų spalvos veidą, o parausvintos lūpos gyvai šypsojosi. Ji atrodė net graži; tik tos akys pilkos, prisisunkusios klaikumos, kurią vos pastebimai išblaškė išgertas šampanas šio pasimatymo proga. Ji nuoširdžiai padėkojo Ričardui už dukters suradimą, įspausdama jam čekį. Tuščios šampano taurelės dar tebestovėjo, kai Monika atnešė kavą. Ji buvo užsivilkusi pilkai — ružavai klėtkuotą suknelę, ankštai prisiglaudusią prie liemens, su baltais atvartais prie kaklo ir rankovių. Šitame drabužyje ji priminė Ričardui magnolijos žydėjimą anksti pavasarį. "Ar begalėtų būti ji dar žavesnė", tarė sau ir glosto ją gerom akim. Motina ramiai šypsosi nežymiai juos sekdama. Ji valandėlei viską pamiršo. Monika sukinėjosi tarpe jų grakšti ir linksma. Jos žvilgsnyje Ričardas išskaitė vis daugiau vilčių savo troškimams.

— Ričardai, kodėl taip žiūri į mane? — sako ji truputį sumišusi.

— Žiūriu, ar esi panaši į mamą, — susigriebė staiga pagautas.

— Veltui jieškosite panašumo, ponas Ričardai. Ji yra tėvo duktė šiuo atžvilgiu. Tiesi nosis, pailgas veidas neturi nieko bendra su manimi. Ir tamsiai, tamsiai mėlynos akys. Daug kas mano, kad jos juodos, bet tai netiesa. Įsižiūrėkite gerai, — gudriai šyptelėjo. — Tik lūpų išlenkimas perdėm moteriškas, šitai jau aš galėčiau pasisavinti, — nusijuokė. — Mes esame darni trijulė su tamsta, ponas Ričardai, — sako ji atsikvėpusi. — Taip laisvai, nerūpestingai kalbėtis apie didelius dalykus galima tik ypatingu atveju. Aš esu beveik atpratusi nuo žmonių ir palinkusi į perdėtą atsargumą. Bet jūs, ponas Ričardai, laimite žmonių pasitikėjimą net ir be pastangų. Štai kas svarbiausia.

Kai ji tarė paskutinius žodžius, spraktelėjo duryse raktas, bet niekas to nenugirdo Nenugirdo nei tylių žingsnių prieškambaryje, kol prasivėrė durys ir pasirodė Leonas.

— O, Leonai, puiku, kad sugrįžai, — sako Monika staiga atsigręždama į brolį ir netyčia stuktelėjo jam petin. Švelniai pastūmėjęs Moniką į šalį, jis iš tolo linktelėjo svečiui.

— Tai mano sūnus Leonas, būsimasis teisininkas, — pristatė šeimininkė. Abu pasisveikino. Leonas stoviniavo, sekdamas akimis svečią.

— Sėskis, Leonai, mes visi tavęs seniai laukiame, — sako Monika.

— Neatrodo. Šampanas jau išgertas, — sako jis juokais su trupučiu ironijos, žvelgdamas į tuščias taureles.

— Galėsime pakartoti, — sako Monika linksmai. — Vienas butelis dar yra šaltas.

— Ačiū, aš negersiu. Daug darbo turiu šį vakarą.

— Žinai, šampanas kelia nuotaiką ir sklaidosi lyg dūmas. Nepakenks, — padrąsina motina.

Sūnus nenoromis atsisėda. Jo akiniai blizga saulėje, ir sunku atspėti kur jis žiūri; tuo tikras ir jis pats. Paniurusiu žvilgsniu jis čaižo Ričardą, tą stiprų 30 metų vyrą, kurio veido bruožai įspausti kampuotomis linijomis. Žalsvos akys jam atrodo pilnos žalčio gudrumo, o bronziniai, rūpestingai sušukuoti plau kai kvepia beržo žalumu. Jis nebuvo didelio ūgio šitas žurnalistas, ir Leonas didžiavosi širdyje jį praaugęs.

Įėjo Monika su šampanu. Leonas atsistojo ir paėmė padėklą iš jos rankų. Atkimšo butelį, pripylė visiems ir sau. Bet kai reikėjo išgerti, jis pakėlė taurelę prie lūpų ir nepalietęs vėl pastatė atgal. Tai jis padarė žvilgterėjęs į Moniką, kurios skruostai žydėjo obels žiedo rausvumu ir akys buvo pilnos blizgesio. Pirmą kartą ji gėrė šampaną šiuose namuose ir nebuvo patyrusi taip stipriai jo veikimo galios. Monikos tylus žavesys pritrenkė Leoną. Jis greit pasišalino iš jų tarpo.

"Tas niekšas iškniso jos gyvenimo istoriją, kad pasigrobtų turtą, kuris jam nepriklauso. Pasiuntė ją čia, gražia avantiūra prisidengęs, kad sulaužytų man gyvenimą, kad išplėštų motinai ramybę. Ak, mielai jį nudėčiau kaip šunį. Savanaudiškumo vedamas jis sujaukė mūsų namus. Ko landžioja jis čia? Argi nesu teisėtas tėvo sūnus, kad negalėčiau parodyti jam durų. Bet motina... Jei ne ji, aš galėčiau ir užmušti ir išvyti, aš galėčiau ir pats sau peilį suvaryti į širdį, jei ne ji", drebėjo jis sugniaužęs kumščius, o akys degė pikta ugnimi.

Ryto metą jam vienam buvo padėti pusryčiai virtuvėje. Jis išgėrė tik stiprios kavos ir pakilo nuo stalo.

— Leonai, suvalgyk kiaušinį, — sako Monika. — Aš negaliu žiūrėti, kai tu kasdien liesėji, — sako beveik maldaudama.

— Linkėčiau patirti ir jums, panele Monika, koks šlykštus yra kiaušinis, kai nesinori gyventi, — ir, paėmęs kiaušinį nuo stalo, tėškė į indų plovimo kriauklę.

Monika susigūžė kampe, prisidengusi rankomis veidą, tarsi laukdama smūgio sau.

— Atleisk, atleisk bepročiui, — tarė purtindamas ją už pečių. — Aš nežinau. Nežinau, kas su manim darosi.

Priglušinta ir beveik išsigandusi, ji virpančiomis rankomis ruošėsi toliau, delsdama kuo ilgiau nenueiti pas ligonę. Ji juk nedrįs pasakyti, kas neseniai atsitiko virtuvėje. Jau ir taip motina dūsavo naktį negalėdama užmigti. "Ką man daryti, Dieve, ką man daryti su tuo nelaimingu vaiku?" — mintyse aimanavo ji. "Ričardo pasirodymas jį veda į pamišimą. Ne tą kelią pasirinkom gintis nuo Leono meilės, ne tą... Ar yra kitas kelias, tiesus ir išmintingas, kuriuo grįžtų ramybė į jo širdį?"

Skambutis iš ligonės kambario nutraukė jos mintis. Ji ėjo ten be noro, lyg varoma per siūbuojantį lieptą. Ji regėjo brolį, tarsi lūžtančiu ledu skubantį vis toliau nuo jų, užsidengusį ausis delnais, kad neišgirstų jų šauksmo, neatsigręžiantį ir išnykstantį pilkumoje.

— Sakyk, mieloji, kaip laikosi šiandien Leonas? — buvo pirmieji motinos žodžiai atsibudus

— Jis nepergeriausioj nuotaikoj.

— Ar pusryčiavo?

— Taip. Tiktai kiaušinis liko nesuvalgytas...

— Vakar jis užėjo palinkėti ramios nakties. Atrodė labai paniuręs. Jis nelinkęs išsipasakoti savo jausmų, kaip ir jo tėvas. Tik akylai stebint kiekvieną smulkmeną, galima daugiau ar mažiau suprasti tokios sielos būseną. Darysim ką galim, — atsiduso. — O šalia to, norėčiau nedelsdama sutvarkyti testamentą.

— Neskubėkim, mama. Kaip žinai, ir Leonas blogoj nuotaikoj, tai gali jam tik pakenkti.

— Mano gyvybė palaikoma dirbtiniu būdu ir nėra garantijos dėl ryt dienos. Jis gaus kas jam priklauso, o tu gausi tai kas priklauso man. Jam minėjau apie tai. Jis nė krisleliu savo darbo nėra prisidėjęs prie esamo turto. Jis tik gyveno. Buvo viskuo aprūpintas. Tu gi nieko negavai iš šių namų lig šiol. Už tai noriu tau atsilyginti, suteikdama šeimos vardą, kad nepasikartotų kliūtis norint ištekėti. Šią bylą noriu užvesti jau šiandien ir baigti kaip galima greičiau. Telefonuok advokatui.

— — —

"Argi neturėtų būti ši diena laimingiausia iš visų? Šiandien įvyko tai, jog aš esu savo namuose", mąsto ji. "Ir vardas ir užtikrintas rytojus išplaukė lyg iš pasakos. Nebesu daugiau pamestinukė, aitraus pasigailėjimo ar žmonių pašaipos palydima".

Ji glosto duris pro kurias įėjo. Už jų liko praeitis.

"Čia gi už tų sienų aš vėl užgimiau", taria sau širdyje. "Užgimiau tęsti laimingesnį gyvenimą. Bet kur gi ta džiaugsmo srovė, kuri turėtų užplūsti mane? Kai jie miega (kas žino, ar jie abu tikrai miega) aš, negalėdama užmigti, slankioju viena tamsoje po tyla užtvinusius kambarius".

Prie kaimyno namo uždegta Kalėdų eglutė išbarstė spalvotus šviesos obuolius aplinkui. Pro langą, slėnyje, Monika regi miestą, virš jo mirguliuoja žiburių jūra. Degantis reklamomis miestas. "Šitaip jis pasitinka Tyliąją Naktį," mąsto ji. "O čia palaiminta ramybė supa mus. Ji rymo ant medžių šakų, nubarsčiusi takus ir stogus puriu sniegu. Koks savitas puošnumas aplink. Dar keletas dienų, ir aš švęsiu pirmąsias Kalėdas savo šeimoje. Bet kur gi tas išsvajotas džiaugsmas? Ar jis sutekės į mano širdį Tyliąją Naktį?"

Šiandien, pirmą kartą po testamento pasikeitimo, Leonas kiek ilgiau užtruko motinos kambaryje. Ji pasmakojo kaip visa sutvarkiusi. Sūnus nieko neatsakė. Atrodė viskam abejingas. Žiūrint motinai į jį, tokį sunykusį ir liūdną, ašaros sužibėjo akyse. Sūnus tai pastebėjo.

— Atrodo, mama, bus geriau jei aš pasišalinsiu iš čia, — tarė jis pakildamas.

Motinai kažkas užspaudė gerklę. Ji nieko neatsakė. Sūnus dar staptelėjo prie durų, atsigręžė. Ji vis tylėjo. Jis išėjo iš namų. Veltui juodvi laukė vakare Leono sugrįžtant. Nesulaukusios atsigulė. Monika girdi kiekvieną motinos atsidusimą, kiekvieną krustelėjimą Jos durys atdaros į ligonės kambarį. Tas nuolatinis budėjimas dienom ir nakti, jis toks saldžiai geliantis. Nežinia kiek laiko ji taip guli sunėrusi rankas po galva ir žiūri tamsoj į balzganas lubas, kurias skrituliais nušviečia pravažiuodami gatve automobiliai. Lėtai slinkdamas pusratis, lanku apgaubia jos lovą ir sustoja ant pagalvės. Ji krūptelai, pamačius taip aiškiai nušviestus ružavus nerinius ant savo krūtinės. Nėra abejonės, automobilis suka į garažą. Leonas grįžo. Žvilgteri į laikrodį. Jau gerokai po antros nakties. Jis griozdiškai atsidaro duris ir eina per kambarius, drumsdamas tylą kiekvienu žingsniu kažko jieško virtuvėje, baladojasi vonios kambary — matomai išsigėręs.

Rytą jis įeina į virtuvę tinšypsodamas:

— Prašau man gerus pusryčius, mieloji, nutariau valgyti, galėsit nesirūpinti.

— Labai gerai, — sako Monika. — Tačiau mama nemiegojo per naktį dėl tavo išdaigos.

— Aš gi nesu mažas vaikas, kad negalėčiau pareiti vėliau.

— Suprantama. Bet kolkas būtų geriau padaryti viską, kad tik jai nepakenkus. Dabar ji miega, — patylėjusi dar pridūrė.

— Monika, būk gera: atsiprašyk mamą mano vardu ir pasakyk, kad aš buvau su draugais pasilinksminti. Jos neteks pamatyti lig pavakarės. Turiu skubėti universitetan. Ir vėl pamigau.

Jau buvo vėlyvas rytmetis, kai ligonė atsibudo. Saldus paryčio miegas nublaivė rūpesčiu užgultą naktį. Ji jautė aprimus ir pailsėjus, tačiau širdies gilumoj negalėjo sutikti, kad jis, jos ramus vaikas, gali pasitrankyti beveik iki rytmečio. To jis niekada nebuvo padaręs.

— Jis nepajėgė tyliai sugrįžti į namus, matyt, išsigėrė, — sako ji įėjus Monikai su pusryčiais.

Ši pasiskubino perduoti jai sūnaus žodžius ir pridėjo:

— Kągi, mama, pati jaunystė...

— Jis nebuvo pratęs bąstytis su draugais; iš viso, lyg ir neturėjo jų.

— Laikas jau jam išeiti į gyvenimą, — teisina Monika.

— Daug yra durų išeiti į gyvenimą, o motinos ranka jau ne bepajėgia parodyti, pro kurias jis turėtų išeiti.

— Nesirūpink, mama, jis rimtas vaikinas.

— Neturint tvirto dvasinio pagrindo, gali nutraukti bedugnėn kiekvienas sūkurėlis. Ypač dabar, kai jis yra sukrėstas įvykių namuose.

"Atsiradau čia išvaryti jai sūnų", taria Monika sau. "Geriau būčiau likusi žuvėdra ant uolos".

Ji vėl regi praplaukiantį laivą ir aną vakarą pajūryje. Ji gailisi išliejusi tada Ričardui savo nuoskaudą, ji gailisi net suradusi motiną.

"Juk tas troškimas, tas jieškojimas buvo tyra, saldi kančia, kuri niekam kelio neužstojo. Šiandien aš ugnies raketa, įmesta į tylius namus, kad sudeginčiau jų džiaugsmo trupinius".

Tačiau valdosi. Tik ramia nuotaika, tik giedriu veidu tegalima slaugyti ligonius. Motina alsuoja greitai, uždusdama, jos žodžiai trūkinėja. Ji taip daug ką norėtų pasakyti, bet garsiai susilieja į mažus grumulėlius, tai vėl nutęsiami tyliai ir ilgai be aiškios pabaigos.

— Ar tik nesijauti šiandien blogiau, mama? — rūpestingai pasiteirauja duktė.

— Širdis vis labiau ilsta, — prisipažįsta ligonė.

— Gal daktarą pašaukti?

— Nemanau..., išsimiegosiu, praeis...

Tačiau Moniką šie žodžiai nepaguodė. Ji dar budriau ėmė sekti ligonės alsavimą bei judėsius.

Renkasi sutemos iš visų kraštų, užtvindindamos žemę juodu rūku. Mėlsva prieblanda lėtai tirpsta horizontuose. Tylioji Naktis ateina iš nežinio, ramybe apgaubdama lūšneles ir rūmus. Slėnyje guli pusgirtis, žiburiuotas miestas — histeriškai plaka jo širdis. Jo arterijos ir venos perkrautos skubančių į namus, pilnos stotys požemiuos ir viršuje; rankose ryšuliai, o akys šypsosi pro nuovargį ir rūpesčius. Kalėdos... Tylioji Naktis...

Leonas pastato mažą eglytę ligonės kambaryje. Įžiebiant žvakutes grįžo Monika iš miesto. Jos rankos buvo pilnos ryšulių, veidas įraudęs nuo šalčio. Ji atrodė beveik linksma; gyvai pasakojo ką matė ir girdėjo.

(Nukelta į 6 psl.)

NUO UŽSISENĖJUSIŲ SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ IR ATVIRŲ ODOS LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENŲ, ATVIRŲ ir SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ, jie negali ramiai sėdėti ir naktimis miegoti, nes jų užsisenėjusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą senų atvirų ir skaudžių žaizdų, uždėkite LEGULO Ointment. Jų gydomos ypatybės palengvins jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite jas taipgi nuo skaudžių nudegimų. Jos taipgi pašalina niežėjimą ligos vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina perštėjimą ligos vadinamos ATHLETE'S FOOT, sustabdo džiovinimą odos ir perplyšimą tarpirščių. Yra tinkamas vartoti nuo džiūstančios, suskilusios odos dedirvinių, odos išbėrimų ir t. t., taipgi tinkamas vartoti vaikučiams kada pasirodo skaudus išbėrimas nuo vystyklų. Jis yra gera gyduolė nuo išviršinių odos ligų. Legulo Ointment yra parduodamas po 75 ct., $1.25, ir $3.50. Pirkite vaistinėse Chicagoj ir apylinkėse— Milwaukee, Wisc. Gary, Ind. ir Detroit, Michigan arba rašykite ir atsiųskite Money order į:

LEGULO, Department D.
5618 W. Eddy St. Chicago 34, Ill.

duoną ir įvairias skoningas bulkutes kepa

BRUNO'S KEPYKLA
3339 S. LITUANICA AVE.
Tel. CLifside 4-6376
Pristatome į visas krautuves ir restoranus, taip pat išsiunčia į visus artimuosius miestus.

JONAS GRADINSKAS
TELEVIZIJOS, RADIO, PATEFONŲ TAISYMAS
"PASKAMBINKIT PRIESPIET — ATVAŽIUOSIM POPIET"
J. G. Television, 944 W. 35th Pl.
Telefonas FRontier 6-1998
Pas lietuvį — ir geriau ir pigiau!

BABY SHOP
4075 Archer, tel. BI. 7-2889
(Archer & Calif.)

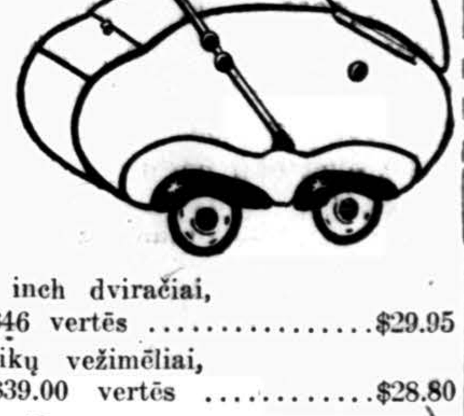

26 inch dviračiai, $46 vertės $29.95
Vaikų vežimėliai, $39.00 vertės $28.80
Lovytės, $30.00 vertės $17.50
Ir daug kitų dalykų urmo kainomis.

V. DUKŠTAS BUVUSI URBELIO ĮSTEIGTA 1914 LITHUANIAN 100% RYE BREAD 1800 W. 46th ST. CHICAGO ILL. LA 3-1510 BAKERY
Reikalaukite visose maisto krautuvėse šios skaniausios duonos.
Jeigu negausite, kreipkitės į kepyklą
V. DUKSTAS, 1800 W. 46th St.
Telef. LA 3-1510

CONRAD'AS FOTOGRAFAS
(LIETUVIS)

Moderniškai įrengta vieta įvairioms nuotraukoms. Specialybė — vestuvės. Jaunavedžiams duodama puiki ir brangi dovana. Sąžiningai ir gražiai atliekamas darbas
414 West 63rd Street
Tel. ENg. 4-5883 arba ENg. 4-5840.

VĖSINTUVAI-VĖDINTUVAI
• TELEVIZIJOS •
FM ir NEŠIOJAMI RADIJAI
Augštos kokybės fonografai
— DULKIASIURBLIAI —
Elektriniai laikrodžiai
VIDAUS IR LAUKO ANTENOS
— TV IR RADIJO LEMPOS —
BATERIJOS — DALYS
Visų radijų, fonografų, TV ir rekordavimų aparatų TAISYMAS
atliekamas patyrusių inžinierių
— VISKAS GARANTUOJAMA —
Kainos žemiausios
DAINA TELEVISION sales-service
3130 So. Halsted — DA 6-6887

SOPHIE BARCUS RADIO PROGRAMA
Iš WGES stoties — Banga 1390
NUO PIRMAD. IKI PENKTAD.
8:45 iki 9:30 val. ryte
ŠEŠTAD. 8:30 iki 9:30 ryte
PIRMADIENIO vak. nuo 7—8 v.
SEKMAD. 8:30—9:30 v. r. iš stoties WOPA — 1490 kil.
Chicago 29, Ill. HEmlock 4-2413
7121 SO. ROCKWELL ST.

Rūpestingai ir pigiai taisau TELEVIZIJOS APARATUS
Garantuoja darbą ir dalis.
J. MIGLINAS
Telef. — HUmbold 6-1038

P. & J. JOKUBKA
T.V. and DIAMONDS, WATCHES SALES AND SERVICE
4102 Archer Ave., at Mozart
Chicago 32, Ill. — Tel. LA 3-8617

NAUJAUSIOJI LITERATŪRA APIE MARIJĄ

PAŽVELKIME Į MARIJĄ. Nuostabus Švč. Marijos gyvenimas, parašytas pasiremiant Dievo apšviestųjų regėtojų pasakojimais (šv. Brigitos, Marijos Agreda, ses. Katarinos Emmerich ir kt.). 260 pusl. Knyga talpina 31 pasakojimą su nepaprastai puikiais spalvotais paveikslais. Patrauklūs kieti viršeliai ir tekainuoja tik $3.00. Šią puikią knygą parašė prel. dr. F. Bartkus.

MARIJA MUMS KALBA. Švč. Marija laiko bėgyje apsireiškė įvairiose pasaulio vietovėse. Šios knygos autorius Kun. J. Kuzmickis, šalia mūsų lietuviškų šventovių aprašo ir kitur žinomus, Dievo Motinos apsireiškimus, kaip: La Salette, Lurde, Fatimoje; apie Stebuklingąjį Medalikėlį ir kt. Įžangoje ir pabaigos žodyje autorius svarsto Švč. Marijos Nekalčiausios Širdies kultą ir iškelia Marijos kaip malonių Tarpininkės vaidmenį. Knyga turi 159 psl., paveiksluota, įrišta į kietus viršelius ir kainuoja $2.00.

AUŠROS ŽVAIGŽDĖ. 15 tautų ir 58 didžiųjų pasaulio poetų dailiausi žodeliai mūsų dangiškajai Motinai Marijai pagerbti. Tuos per 600 m. žybtelėjusius rašytojų perlus iš įvairių kalbų surinko ir sutvarkė A. Tyruolis. Tai knyga apie Mariją, kuri turėtų rastis kiekviename namuose. 110 psl. Kaina $2.00.

Užsakymus kartu su pinigais siųskite
"DRAUGAS"
2334 So. Oakley Avenue
CHICAGO 8, ILLINOIS

PIGIAI IR SAUGIAI PERKRAUSTAU BALDUS VIETOJE IR IŠ TOLIAU
K. EIDUKONIS
Turiu naują didelį sunkvežimį ir apdraudas
6930 S. Talman, Chicago 29, Ill.
Tel. GRovehill 6-7096

VIKTORO KOŽICOS
CALL ME MOTORS CO.
Lietuviška gasolino Shell stotis ir Auto taisymas. 5759 S. Western Ave. Tel. RE 7-9533. Atliekami motorų remontai, lyginimo, dažymo darbai ir keičiamos dalys.

Skelbkitės "Drauge"!

SAUGUS BALDŲ PERKRAUSTYMAS
IŠ ARTI IR TOLI
Naujas 1955 specialus didelis sunkvežimis su pilna apdrauda. Pigus ir sąžiningas patarnavimas.
Šaukite:
R. ŠERĖNAS
4546 S. Wood St., Chicago 9, Ill. Tel. VI. 7-2972

MES PERKRAUSTOME JŪSŲ baldus saugiai keletą blokų arba kelias dešimt mylių

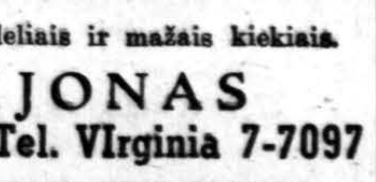

Vieno kambario baldus arba viso namo. Kreipkitės pas mus. Turis daug metų patyrimo perkraustymo darbe.
Pristatome anglis ir pečiams aliejų — dideliais ir mažais kiekiais.
STASYS FABIJONAS
2146 So. Hoyne Avenue Tel. VIrginia 7-7097

LIETUVIŠKA ĮSTAIGA
SAFETY OF YOUR SAVINGS
CRANE Savings & LOAN ASS'N
INSURED UP TO $10,000
2555 West 47th Str. CHICAGO 32, ILL. LAf. 3-1083
B.R. PIETKIEWICZ PRES.

PERKRAUSTYMAI — MOVING
Pigus, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Iš artimų ir tolimų distancijų. Šaukite sekančiai:

ANTANAS VILIMAS
3415 S. LITUANICA AVE., CHICAGO, ILL.
Telefonas — FRontier 6-1882

MOVING APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS MOVING
IŠ TOLI IR ARTI
NAUJI DIDELI TROKAI - NAUJAUSI KRAUSTYMO ĮRANKIAI
ILGŲ METŲ PATYRIMAS - PIGUS IR SĄŽININGAS PATARNAVIMAS
JUOZAS NAUJOKAITIS
2022 W. 69 St. CHICAGO 36, ILL. Tel. WAlbrook 5-9209

ŽUVĖDRA ANT UOLOS

(Atkelta iš 5 psl.)

Pagyvenusi ant šios ramios kalvos, ji jau atpratusi nuo miesto triukšmo ir nenorėtų ten grįžti.

— Čia taip ramu ir gera, — sako ji numesdama pirštines ir sėdasi ant ligonės lovos krašto.

Leonas atsistoja dar patikrina eglutės lemputes ir užlipa į viršų, į savo kambarį. Jis išėjo lyg ir nepastebėtas, bet abiejų moterų ausys nusekė jo žingsnius. Nejaukumas vėl atsirado tarpe jų.

— Jūs nugalite būti kartu, — tarė motina. — Blogos svarstyklės: nepajėgiu išlyginti jūsų abiejų nuotaikų. Kas man lieka daryti, kaip tu manai, Monika? — taria ji pilna sielvarto ir pradeda sunkiai alsuoti.

Monika paima jos ranką ir prispaudžia sau prie veido.

— Patys didieji sunkumai jau nugalėti, mamyte. O visi nelygumai savaime nutrupės, — ramina duktė.

— Ne..., ne... Aš jaučiu kažką..., labai negera Moni..., ai...

Jos akys išsiplečia, o sausos lūpos gaudo orą.

— Daktarą! — šaukia ji ir skuba prie telefono. Iš susijaudinimo ji nebeatmena telefono numerio, kurį prieš tai gerai žinojo. Ji bėga kilimėliu išklotais laiptais į viršų ir įgriūva Leono kambarin. Jis krūptelia. Jo švarkas numestas ant kėdės, marškinių rankovė atraitota, kitoj rankoj švirkštas. Ant stalo guli herojinas.

— Skambink daktarui! Širdies priepuolis! — šaukia ji, staiga išbaldama ir atbula atsiremia į sieną.

Jis švirkštą įstumia į stalčių ir, griebęs ją už rankos, ištempia iš kambario. Ji vilkosi paskui jį ir atsiliko prisilaikydama laiptų tūrėklų. Tik jam prišokus prie telefono, ji grįžo atgal, užrakino duris ir raktą pasislėpė sau prie krūtinės. Po to įbėgo ligonės kambarin. Ji darė viską, ką galėjo. Ligonė kiek atsigavo, atidarė akis. Sūnus greitai nusmaukė žemyn atraitotą rankovę. Ji žiūrėjo į šiuos vaikus, lyg labai senai matytus, lyg norėdamas kažką prisiminti. Kalbėt ji negalėjo. Ji tik matė, kad abu sutartinai ja rūpinasi. Taip. Dabar jie buvo abu drauge jos tikri vaikai. Jie laikė jos ranką, skaičiavo pulsą, jie vėsino jai kaktą ir davė vaistus. Jie tarėsi vienas su, kitu, lyg kokios nedarnios praeities nebūtų buvę. Nežinia, ar motina galvojo apie tai, bet ji žiūrėjo į juos tiesiog gerdama akimis juos abu, ar norėdama sunkiu alsavimu juos įkvėpti savo širdin.

Atvyko daktaras. Ligonę apžiūrėjęs, trumpai tarė:

— Jos pagerėjimas neteikia gerų vilčių. Tuojau pat reikia vežti į ligoninę.

— Ar šį vakarą? — lyg blogai nugirdusi paklausė Monika.

— Sakau, tuoj pat, — atsigręžęs tyliai prabrėžė daktaras.

Jie abu ruošėsi palydėti motiną.

— Kur raktas, esu be švarko? — sako Leonas seseriai.

— Raktas pamestas. Apačioje pilna spinta rūbų, — ištarė ji daktarui girdint.

Jam nieko kita neliko, kaip tik skubiai užsimesti pirmą pasitaikiusį švarką. Jie abu lydėjo motiną, abu sėdėjo prie jos ligoninėj kol buvo galima.

Grįžus į namus, ligonės kambary švietė palikta eglutė. Monika įžengė į tą kambarį, primėtytą rūbų, prisisunkusį vaistų kvapo ir pilną kartumo. Atsisėdo ant tuščios lovos krašto. Ji taip sėdėjo valandėlę pusiau primerktom akim, kažką mąstydama, lyg klaidžiodama varginančiam sapne. Staiga jai pasirodė, jog aplink juoda gelmė, o lova esanti tik maža salelė, prie kurios ji laikosi prisiglaudusi. Ji nejučiomis surietė kojas po savim, lyg bijodama, kad nepanirtų jos į šaltą gelmę.

Prasivėrė durys.

— Monika, prašau grąžinti man raktą! Auklės pareigoms jus nieks nepaskyrė, — tarė jis sausai ir priekaištingai.

— Pirma nužudyk mane, tada raktas grįš tau. Aš esu pasirengusi numirti šitoj lovoj, kurioje nepajėgėm pribaigti motiną. Ją suradau. Mano gyvenimo troškimas išsipildė. Man gera būtų išeiti su ja drauge — iš šio pasaulio...

— Kam kliedėti? — taria jis.

— Iš tikrųjų kam kliedėti?! — kartoja ji aiškiu, plonu balsu. — Kalėdų nakties šviesoje žmogaus gyvenimas toks perregimas. Sėskis, broli. Mes turime kartą pasikalbėti.

Jis sėdasi jį fotelį, kuriame paprastai sėdėdavo motina. Fotelis dvelkia gerais kvapais, ir jam atrodo, lyg motina stovėtų už jo pečių.

— Tai ką rengiuos tau pasakyti, bus mano testamentas. Jį galėsiu patvirtinti parašu ir mano ranka nedrebės. Mano buvimas šiuos namuos privedė tave prie beprotybės. Pasakyk, kiek akrtų leidai sau herojino?!

— Nė karto. Pati žinai, jog sutrukdei.

— Ačiū tau, Dieve, ir tau, mama, kad laiku gavai širdies priepuolį, — tarė susiėmusi rankas.

— Pasakyk, ko nori iš manęs, Leonai?

— Nieko.

— Netiesa!

Jis keistai iš padilbų pažvelgia į ją.

— Aš tik stengiuos palengvinti pats sau.

— Bet motina mato, motina jaučia, kad tu nelaimingas, ir kad viso to priežastis yra jos praeitis. Mes neturime teisės ją pasmerkti. Toji teisė yra virš mūsų ir virš viso pasaulio. Mes turime tik pareigą nuoširdžiausiai rūpintis ja, palikę visus savo sielvartus už durų. Mūsų gyvenimo dar niekas neužbrėžė juodu brūkšniu, o jos dienų skaičius baigia ištirpti. Nedovanotinas egojizmas pribaigti silpnąjį savo tariamais sielvartais.

— Tariamais sielvartais... Jie visai realūs, mano miela. Kaltas esu tik tiek, kad nesugebu jų paslėpti.

— Tavo motina kalta tik tiek, kad leido tau turėti ką panorėdavai. Dėlto nesi pratęs protingai atsisakyti savo įgeidižų. Įsimylėjai mane nežinodamas, kad esu tavo sesuo, taip? O jeigu aš tau ir nebūčiau sesuo, argi manai, kad meile turėčiau atsakyti į meilę? Širdis nei žaislas, nei cigaretė. Ją nenusipirksi už pinigą. Kartais meilė iššaukia meilę, bet nevisada. Daleiskim: aš sėdžiu "Olimpijoj" prie registracijos stalo, tu pamatai mane ir įsimyli. Mus neriša jokie kraujo ryšiai, bet aš myliu kitą. Kas tada būtų kaltas tavo nelaimėje? O kiek tokių apsilenkimų pasitaiko! Jeigu visi taip elgtųsi kaip tu, tai ir herojino ir morfijaus ir viso kito brudo žemėje pristigtų.

Ji laukia valandėlę, įspyrusi į jį aštrias akis.

— Aš tikiu, kad esi mano sesuo, — pradeda jis nedrąsiai. — Bet tas, kuris vadinasi Ričardu, man rodos, slepiasi po kilnia paslauga, jieškodamas ko kito. Štai, kas siutina mane. Antra, aš vis dar nepajėgiu atplėšti sesers nuo mylimosios. Tavyje aš tebematau jas abi...

— Ačiū tau, broli, už nuoširdų prispažinimą. Kaip tik šito ir laukiau. Pirmuoju atveju galiu tau lengvai padėti. Pažadėk nepasakyti motinai, kad aš atsisakau jos padaryto testamento ir suteiktų man visų įpėdinystės teisių bei vardo. Aš esu laiminga galėdama slaugyti savo motiną ir neimsiu iš šių namų nė cento. Kai nebūsiu reikalinga, išeisiu iš čia, pasilikdama sau tik vieną teisę: melstis už savo brolį. O tas žmogus, kuris vadinasi Ričardu, be reikalo įtariamas. Iš meilės man ir žmoniškumo vardan jis jieškojo mano motinos. Jis težino tik apie pirmąją sąlygą: slaugyti kaip svetimą išlaikant pilnai paslaptį, nesitikint jokių įpėdinystės teisių. Apie testamentą žinome tik mes trys tarpusavy. Po motinos mirties jis laukia manęs sugrįžtant tuščiomis rankomis, bet pilna meilės širdimi.

Monika tyli valandėlę nuleidusi galvą, lyg žodžių versmė būtų jau išsekusi. Ji laukia, kad Leonas pasakytų bent žodį. Tegul kalba jis, tegul bent kartą išlieja kas dedasi jo viduje. Jai nekartą atrodė, kad jo krūtinėje kaupiasi tarsi sprogstama medžiaga, kuri vieną dieną uždegs visus namus.

Monika vėl atsigręžia į jį:

— Tu, kuris augai ant motinos rankų, nesupranti, ką reiškia jos neturėti, nematyti, net nepažinti. Tu lygiai nesupranti, ką reiškia ją surasti ir vėl netekti, — ji sukniubo ant lovos ir ėmė raudoti.

Leonas kramto lūpas, spaudo pirštus ir sunkaii valdosi nuo ašarų. Lėtu žingsniu prieina prie sesers, apkabina jos krūpčiuojančius pečius.

— Monika, kai tu verki, esi maža, apleista mergaitė. Man gaila tavęs. Būk vėl tokia protinga, didi ir gera. Mano sesuo turi mane mylėti ir barti, bet neverkti sukniubusi, ne...

Šie žodžiai pritildė Monikos kūkčiojimą. Ji skubėjo nusišluostyti ašaras.

— Man stiprybės užteks, jei tau ji reikalinga, — ištarė skubiai susivaldžiusi. — Klausyk manęs ir būk geras vaikas, — nusišypsojo. — Mes esame abu labai pavargę. Aš palydėsiu tave į viršų, — keliasi ji įsikibdama brolio rankos.

Jie eina abu per du erdvius kambarius, užlipa laiptais. Staptelėjusi prie durų, ji nusigręžia nuo jo ir, prasisegusi nertinėlio apykaklę, išima raktą.

— Šis raktas vos neišdegino man žaizdą lig pat širdies, — taria ji paduodama raktą.

Raktas beveik tarštas. Nuo jo sudreba brolis. Atrakina duris. Sesuo pirmoji įžengia į kambarį. Paima nuo stalo mažą kartoninę dėžutę ir švirkštą iš stalčiaus.

— Pasakyk, kad padovanoji man visa tai. Pasakyk!

Jos akys maldauja ir įsako. Jų nenuleidžia, kol negaus atsakymą. Jis tyli ir liūdnai šypsosi. Jaučiasi sugėdintas.

— Gerai. Užmirškim apie tai, — taria ji staiga ir susideda viską kišenėn. — Labanakt, sūnau, — pabučiuoja jam į skruostą.

"Labanakt, sūnau", tyliai aidi jo ausyse žodžiai, kuriuos ištardavo motina. Motiną išvežė, bet žodžiai pasiliko, balsas ir žodžiai pasiliko... Kas būtų be jų, be tų žodžių, be balso?"

— — —

Toks plonas, beveik permatomas sniego sluogsnis. Būrys eidamas paskui karstą, palieka juodą taką. Juodas žemių vainikas aplink duobę. Už jos kryžiai, paminklai. Karstas nuleidžiamas. Žemės dusliai krinta, lyg dejuoja; dejuoja vėjas pilkų medžių šakose, o debesys prisisunkę ašarų, nebeišlaiko. Griūva žemyn, lyg balti dideli kalnai; užgriūva duobę, paskandina juodą žemių vainiką, kryžius ir baigia užsemti medžių viršūnes. Monikos keliai sulinksta, ji užmerkia akis ir pati panyra tame baltume. Gera yra prarasti sąmonę, nieko nebematyti, nejausti, net negirdėti... Atsibusti ant duobkasių suolelio, matyti prieš akis gėlių kalną — gėlių salą baltoj jūroj. Ir klausti savęs: kur aš esu? Bet tai tęsiasi trumpai. Pabunda kryžiai, medžiai, žmonės ir vieni už kitus įkyriau stengiasi priminti kas buvę.

Pirmasis, kurį ji pamatė, buvo brolis. Jis laikė jos rankas savo delnuose. Jis buvo pamėlynavęs ir be kepurės. Jo šalikas buvo bekrintąs nuo kaklo, kaip anuomet, kai ji paspaudė nežinomų durų skambutį.

— Kur tavo akiniai? — vos girdimai tarė ji. — Tu labai sušalęs. Grįškim į namus.

Sugrubusia pirštais jis pasirausia kišenėje ir užsideda akinius. Padeda Monikai atsikelti.

Tavyje dabar matau vien seserį, gerą, mylimą seserį. Tu nelaužysi motinos testamento ir pasiliksi čia. Tegul ir Ričardas ateina į šiuos namus... Motina numirė rami, palikdama mus laimingai tęsti gyvenimą.

Stapteli dar ties gėlių sala baltoj jūroj, ir abu pasisuka taku į namus.

Kai visi giminės ir pažįstami jau buvo atsisveikinę, ir namuose pasiliko jie vieni, Leonas paėmė Moniką už abiejų rankų:

— Mes dabar esame abu našlaičiai, abu tarsi maži vaikai, reikalingi vienas kito. Motinos mirtis nuskaidrino man akis.

Willow West Inn
Picnic Grove
83rd & Willow Springs Rd.
Willow Springs, Ill.
Tel. Willow Springs 1064
Savininkas — Richard A. Butchas

DABAR ATDARAS
M & S SNAK SHOP
Sandvičiai — vištienos — steikai — žuvies — Chili — kutletai. Specialiai paruošiame išsinešimui, ir nemokamai pristatome į namus. Prieinamos kainos, geros kokybės maistas. Atdara 9 v. r. iki 2:30 v.r. kasdien; šeštad. 9 v. r. iki 3:30 v.r.
Ralph Schackart
Delores Montalvo
8345 Burley Avenue
REgent 4-9026

F & M CLEANERS
1849 W. 59th St.
Tel. PRospect 6-0351
Nemokamai paimame ir pristatome. Stebėkite naują vietą.

CEMENT
DELIVERED TO CHICAGO IN TRUCK LOAD OR CAR LOAD LOTS.
Immediate Shipment
Phone — 1026
Pryor, Oklahoma

Save Money — Time and Work!
THE MODERN AUTOMATIC
WASH — O — MAT
Serving your community. Your wash beautifully done fluffed and dried in 1. hour. We specialize in the washing, drying & dying of SHAG Rugs in all sizes.
1 mach. load wash up to 8 lbs...35c
1 mach. load dry up to 8 lbs. ..20c
SERVICE FREE
1944 W. 51st St. REp. 7-9621
Open daily 8 to 8 inc. Sat.

REZERVUOKITE VIETAS
ŠIANDIEN PIKNIKAMS IR IŠVAŽIAVIMAMS!
ŽVEJIBA - MAUDYMOSI - LAIVELIAI. Kazimour's vasarvietė ir piknikams daržas ant gražios Fox upės. Šeimos piknikams $1 už automob. specialios kainos didelioms grupėms arba komerciniams piknikams. 40 mylių į šiaurvakarius nuo Chicagos, 7 mylios į šiaurvakarius nuo Barrington. Keliai iš Chicagos U. S. 14 iki 59 Barrington, 59 į šiaurę iki Roberts Rd. į vakarus iki River Rd. U. S. 12 iki 22. 22 į vakarus iki 59. 50 į šiaurę iki Roberts Rd., į vakarus iki River Road. Tel. Barrington 124-J-2.

HEALTH—O—CISER
EXCERCISE LOUNGE
Trade mark

Only one of our many excercises here shown
(Patent applied for)
Folds together, lightweight, all steel construction, chrome plated.
Write for literature on spinal and abdominal exercises — Dept. AF.
Dealers write for details!
SELLNER ENTERPRISES
1201 Isabel Street
BURBANK, CALIF.

COMPTOMETRO—MAŠINRAŠČIO MOKYKLA
Priima naujus kursantus kiekvieną savaitę. Per 3-4 mėn. išsivaduosi iš dulkino fabriko ir dirbsi švarioj raštinėj. Skambink tuojau Mokyklos Vedėjui P. Kesiūnui tel. BIshop 7-3013 arba kreiptis tiesiai į mokyklą 938 W. 31 Pl.

AUDYKLA JUOSTA
Sav. Kazys Prišmantas
1805 West 46 Street
Chicago 9, Ill.
Telef: LAfayette 3-3085
Gamina juostas, takelius, juosteles, pagalves vardinių, gimimo ir kitų progų dovanoms. Taip pat galima gauti ir knygų.

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS
K. KALNĖNAS
6402 S. Fairfield Ave., Chicago 29
(3-čias augštas, durys po kairei, arti 63-čios gatvės ir California Ave.)
duoda tremtinys prieš karą baigęs Čikagos universitetą.
1 dol. 25 ct. val. — privačios.
VERTIMAI - ANKETOS - LAIŠKAI

3½%
DABAR IŠMOKAMAS NUOŠIMTIS
"Kur pinigai auga greičiau"
COACHELLA VALLEY SAVINGS & LOAN ASS'N
176 So. Indian Ave.,
Palm Springs, California

68th Year of Service
South-Sidės gyventojai šiandien iš District Savings tikisi gauti geriausį patarnavimą, tokį pat, kokį visi gaudavo nuo jos įsikūrimo pradžios — 1887. Per 68 metus ši stipri, pastovi įstaiga statė, augo ir tarnavo tapiom šeimom Chicagos didžiojoje South Sidėje.

DISTRICT SAVINGS
3430 SOUTH HALSTED ST.
CLiffside 4-0104

K. GASIŪNAS SIUVĖJAS MOTERŲ RŪBŲ
Priima moteriškų kostiumų ir paltų užsakymus. Iš įvairių kailių užsakyti paltai duodami išmokėjimui. Jie toli pralenkia savo kokybe gatavus ir pigiau kainuoja.
6715 SOUTH MARSHFIELD AVENUE
Chicago 36, Illinois . . . Tel. REpublic 7 - 6329

ARCO HOME APPLIANCES
Aptarnauja visą bendruomenę.
Parduoda ir Aptarnauja
Visame krašte žinomų "brands"
SKALBIAMAS MAŠINAS.
Ekspertiškas garantuotas pataisymas. Aptarnauja visų išdirbysčių ir rūšių. Apskaičiavimai nemokamai; jokio įsipareigojimo.
1723 West 63rd Street
PRospect 6-5888.

MONROE BUILDING AND LOAN ASSOCIATION
Kviečia Atidaryti Sąskaitas Iki
$500,000.00
INSURED
Current
3½%
Dividend
TAUPYKITE PAŠTU
105 St. John Street
Inc. 1887
Monroe, Louisiana

Visi Pittsburgho lietuviai
KLAUSO IR REMIA
Pittsburgh'o Lietuvių Katalikų Radijo Programą
— vadovaujama —
Lietuvos Vyčių Pittsburghe
JI TRANSLIUOJAMA
Kiekvieną sekmadienį nuo 1:30 iki 2:00 val. p. p.
IŠ STIPRIOS IR GALINGOS
WLOA
RADIJO STOTIES BRADDOCKE
Visais reikalais kreipkitės šiuo adresu: LITHUANIAN CATHOLIC HOUR Radio Station WLOA. Braddock, Pa.

Skelbkitės "Draugė"!

FREE GIFTS
WITH PURCHASE OF 3 PAIR HOSE — $1.25 VALUE
CHOICE of 24x48 Rugs — Games and Toys for Children — Beautiful Ball Point Pen With Cross — Knick Knacks for Shelves and Many Other Valuable Items.
BERNICE HOSIERY
4534 South Western Avenue Telephone — LA 3-4698
Hours: Tues. & Thurs. 9:00 to 9:00 P.M. Fri. & Sat. 9:00 to 6:00 P.M.

EMOTIONALLY DISTURBED?
Write today for full FREE information about the new university tested and approved approach to emotional upsets, depressions, moodiness and anxiety for which there is no organic or functional causes. Proven 90% effective.
— — — — — — — — USE THIS COUPON — — — — — — — —
A NEW IDEA IN nutritional thinking...
KALSAH VITAMIN CORP., DEPT. AF
1090 East Walnut St., Pasadena, Cal.
Please send your booklet, "A New Idea In Nutritional Thinking".
Name .....
Address .....
City ..... State .....

AR NORITE BŪTI KUNIGAIS?

Tėvų Marijonų Kongregacija, a. a. Arkivyskupo Matulevičiaus, MIC, atgaivinta, kviečia pas save kandidatus į kunigus. Tėvai Marijonai darbuojasi Amerikos lietuvių tarpe; Dievui leidžiant jie darbuosis ir Lietuvoje; jie veda mokyklas; redaguoja laikraščius; skelbia misijas. Pasiaukokite Dievo tarnybai; darbuokitės po Panelės Švenčiausios vėliava; stokite į Tėvų Marijonų Kongregaciją; rašykite novicių vedėjui. Laiške pažymėkite kiek mokslo baigėte, kiek amžiaus ir koks sveikatos stovis. Laišką siųskite žemiau paduotu adresu.
AR NORITE BŪTI BROLIAIS VIENUOLIAIS?
Marijonų Kongregacija kviečia pas save kandidatus į brolius, kurie dirbtų įvairius vienuolijos darbus mokyklose, spaustuvėse, raštinėse, bažnyčiose ir kitur. Labai pageidaujami moką kokį amatą. Norintiems pramokti kokio amato bus sudaryta proga.
Paaukokite savo jėgas, gyvenimą ir sveikatą Dievui ir Panelei Švenčiausiai. Tapkite Broliais Marijonais. Susirašykite su novicijato vedėju: pažymėkite amžių, sveikatos stovį ir užbaigtus mokslus.
MASTER OF NOVICES, MARIAN HILLS SEMINARY,
CLARENDON HILLS, ILLINOIS

DINE

JUCUS SISTERS RESTAURANT
(Naujai) dabar atidarytas
Galima gauti rūgščių kopūstų ir kitų skanių lietuviškų valgių. Atidarytas per visą naktį.
29 metai toje pat vietoje.
1608 W. 47th St., Tel. LA 3-9670

ONOS ČARNECKIENĖS
MOTERŲ SALIONE
Atliekami pusmetiniai sušukavimai ir visi kiti pagražinimo darbai. Prašau apsilankyti ir įsitikinti mielu ir sąžiningu patarnavimu.
2632 W. 43rd Street CLiffside 4-2994
BRIGHTON PARKE

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu!
Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.
GENERALINIAI AGENTAI šių kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"
O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

VEIKĖJAS

K. APAŠČIA

Feljetonas

Anksčiau pas mus būdavo taip: valdyba pareikš kokį sumanymą, iš narių kas tars žodį kitą ir tuojau — balsavimai ir nutarimai. Viens, du, trys — ir viskas išspręsta. Ir keliaukite jūs, mieli tautiečiai, sau namon lėkščių plauti ar vaikams pasakų skaityti. Žodžiu, ramūs ir monotoniški būdavo tie susirinkimai. Tartum valsas be barabonų ir cimbolų.

Pastebėjo tatai Rimas ir Padegimas. Ir ėmė veikt. Visur jis taria savo žodį. Visur jo mintis ir išmintis. Ir, žiūrėkit, pasisekė jam: mūsų visuomenė jau išjudinta. Tik banguoja ir ūžia, kaip Šiaurės jūra ties Skageraku.

Štai jums vaizdelis iš ano susirinkimo. To istorinio susirinkimo, kuriame buvo pralaužtos visos užtvankos. Pirmiausia, pagal seną paprotį, buvo paskelbta darbotvarkė. Žmonės ir jų moterys atsidėję klauso, bet tyli. Matyt, tingi prasižioti. O gal nieko ne šmano. Čia Rimas Padegimas ir kilst — balso prašo.

— O kodėl nėra tokio punkto — praeito susirinkimo protokolo skaitymas? Mes nesame kokie slapukai, juodoji kaukė ar mau-mau, o vieša, valdžioj užregistruota draugija. Nebijokime viešumos. Prašyčiau tą protokolą tuojau perskaityti.

Niekas neprieštarauja. Vadinasi, reikia skaityti. Perskaičius, Rimas ir vėl kilst.

— Gerbiamieji, aš protestuoju: protokolas netikusiai surašytas! Aš tada aiškiai buvau pareiškęs: man beeinant pro To mo Šegamogo farmą, užpuolė buldogas. O protokole įrašyta: šuva. Tai neleistina klaida. Prašyčiau atitinkamai ištaisyti.

Susirinkimas prapliupo juoktis. Vienas vyrukas suriko:

— O buldogas kas — ar jautis, ne šuva? Malonėk žmonių negaišint. Jokio skirtumo čia nėra.

— Gerbiamasis, nesakyk taip: jokio skirtumo nėra, — atsilepė Padegimas. Aš tamstoms įrodysiu, kad yra. Pavyzdžiui, katė ar pantera — abi iš tos pačios giminės. Bet nieks juk nesako: pas mus pelių nėra — mūsų pantera visas išgaudė. Todėl reikalauju, kad protokolas būtų ištaisytas. Tai, atsiminkite, ne saldainių popieriukas, o dokumentas. Ir jis, kaip dabar matote, nemokšiškai surašytas. O gal net tyčia suklastotas. Geriausiai būtų, jei pats sekretorius čia mums pasiaiškintų.

Žvalgomės, kur gi tas nusikaltėlis, dėja, jo nematyti. Pirmininkas net vardu šaukia — tyla. Atsistoja Šiurkus, sekretoriaus kaimynas. Ir sako:

— Prieš valandą savom akim mačiau, kaip sekretorius apie nuosavą namą tupinėjo. Buvo labai susirūpinęs. Rankoje laikė didžiulę bonką su žibalu. Maniau; išprotėjo vyras — namus padegs. O paaiškėjo, jog sekretorius ryžosi būtinai dar šiandien visas skruzdes išnaikinti. Sakė, sugaiš prie to darbo. Ir labai apgailestavo, kad į susirinkimą nebesuspės.

— Aišku: protokolą suklastojęs, nebežino kur akių dėti. Šunsnukis toks! — drebtelėjo Rimas.

Visgi jam pažadėta, jog protokolas bus ištaisytas. Sekantis punktas — naujos valdybos rinkimai. Pirmininkas pataria rinkti iš 5 asmenų, kaip iki šiolei. Jonas Jonaitis siūlo kitaip. Girdi, didelių darbų kaip ir nebėra. Piramidės jau pastatytos. Panamos kanalas iškastas. Eifelio bokštas tvirtai tebestovi. O dėl mūsų reikaliukų, sako, užteks ir 3 narių, jei tik jie bus darbštūs vyrai.

Rimas Padegimas mato: tiesiog auksinė proga ir vėl pašnekėt.

— Gerbiamieji, — taria jis, — truputį prašyčiau pagalvoti. Žinoma, jei valdyba bus iš 5 narių — gerai, o jei iš 3 — gal dar geriau. Bet tai — sena ir nuvalkiota. Tikras šablonas. O reikia, kad būtų nauja, originalu ir didinga. Todėl aš siūlyčiau sudaryti valdybą iš kokių 7 ar 9 narių. Matote, iš šitokio būrio jau susilipdys šis tas, ką galėtume pavadint, pavyzdžiui, didžiąja taryba, sinodu ar net smegenų trestu. Tada ir savi ir svetimi labiau mus gerbtų.

Visi 3 pasiūlymai balsuojami. Nubalsuota — valdyba bus iš 5 asmenų. Tuojau siūlomi ir kandidatai. Rimas ir vėl strykt iš kėdės.

— Prašyčiau poną Stumbrį išbraukt iš kandidatų sąrašo.

— Tamsta prieš jį? Kokie motyvai? — įsiterpia dabar pats pirmininkas.

— Aš, atvirai kalbant, poną Stumbrį pirmą kartą matau. Gal ir geras žmogus. Gal ir su visokiom kvalifikacijom. Bet mano motyvas — jo barzda. Visi pirštais badys klausdami: iš kurgi šitas barzdotas ožys? Žinote juk patys: Amerikoje barzda — ne mada. O gal ponas Stumbrys malonėtų atsisakyti savo barzdos? Sakyčiau, visuomenės labui.

Visi sužiuro į Stumbrį, laukdami jo nuomonės nuosavos barzdos klausimu. O jis, piktoku balsu šūktelėjęs:

— Griežtai — ne! — pakilo ir spruko iš salės.

Žmonės ėmė judėt ir viens kitam visokias mintis reikšt. Šioks toks sujudimas. Pakilo dabar Petras Petreikis.

— Aš toks: man geriau 10 dolerių sumokėt, o ne šnekėt. Bet čia jau nebegaliu kentėt. jau apleido salę. Ir nėra ko stebėtis: jau lygiai 3 valandos, kaip tą pačią tešlą minkome. Svarbiųjų reikalų dar nė paliesti nepalietėme. Jei taip bus, tai kankinsimės čia mes iki vidurnakčio. Aš siūlau tokią rezoliuciją: susirinkimas pataria, kad ponas Rimas Padegimas prikąstų savo liežuvį. Ir tegu žino: visuomenės labui.

— O aš siūlau Petrą Petreikį traktuoti kaip tauškalą ir niekalą. Nieks man neatims žodžio laisvės, už kurią žmonija taip ilgai ir sunkiai yra kovojusi. Bastilija jau sugriauta! Ne tokiems tipeliams atsukt dabar istorijos ratas atgal. Atsirado, matykit, naujos rūšies fašistas. Todėl aš dar siūlyčiau — išmest šitą tipelį iš susirinkimo ir išbraukt jį iš visų mūsų sąrašų.

Visa salė ėmė banguot ir ūžt. Pasienyje kažkoks vyrukas šūktelėjo lyg riebesnį žodį, lyg keiksmą nukreiptą Rimo Padegimo adresu. Ir tuojau to vyruko pusėn, raitydamiesi rankoves, pro žmones ėmė stumtis kelios personos. Buvo aišku suteiks jam mandagumo pamoką. Bet jų žygį sutrukdė kiti. ėmę tampyti juos už atlapų ir skvernų. Žodžiu: kilo tikras erzelis su karo šūkiais ir taip toliau.

Šitaip dalykams besiklostant, bailesnioji publika smuko lauk o paskui teisinosi, būk šventą dieną neskanu esą burnotis ir būk daug smagiau esą gyventi, kai pašaliniai už skvernų netampo.

Dabar į susirinkimus beateina tik patys drąsiausi ir tvirčiausi vyrai. Pasiryžę iki paskutiniųjų kovot ir nepasiduot.

KRONIKA

• **"Sielos istorija".** Prieš kiek laiko Westminsterio arkyvyskupo, kard. Griffin'o pavestas prel. Johnson kreipėsi į Anglijos katalikus, kad jie savo aukomis padėtų atspausdinti Šv. Teresėlės Kūdikėlio Jėzaus "Sielos istoriją" rusų kalba. Tą knygą pirmoje eilėje numatyta permesti į Sov. Rusiją, kur šv. Teresėlė yra plačiai žinoma ir mėgiama. Neseniai prel. Johnson paskelbė, kad į jo atsišaukimą atsiliepė daugybė žmonių ne tik iš Anglijos, bet ir iš kitų kraštų. Iš surinktų aukų galima buvo apmokėti 3,000 su viršum egz. išleidimo išlaidas. Prel. Johnson savo pranešimą, baigia šiais žodžiais: "Tai puikus vaisius daugybės smulkių aukų, suaukotų paprastų ir nuolankių žmonių ne tik šio, bet ir kitų kraštų. Šv. Tersėlė kaip tik to ir norėjo ir ji savo būdu atlygins visiems tiems, kurie prisidėjo prie jos kaip Rusijos Globėjos misijos išplėtimo".

• **Adomas Galdikas** iš Brooklyno pasiekė Maine valstybę ir tenai, kur gamtos vaizdai daug kuo primena Lietuvą, keletą peisažų užfiksavo drobėje.

• **Mikas Šileikis,** pasprukęs iš varginančių spaustuvės darbų, Illinois — Indianos kopose ir miškuose bemaž kasdien turėjo progos nutapyti kokį etiudą.

• **Jonas Rimša** šiuo metu daug laiko skiria Pietų Amerikos peisažams; taipgi nutapė porą didesnių grupinių kompozicijų.

Pavojingiausia žmogaus būsena yra ta, kada jis patogiai jaučiasi savo neteisybėje, nes tada jo sąžinė įmiega, kaip migdomųjų vaistų įtakoje.

— O. S. Marden

Kad ir labai mielas man draugas Platonas, tačiau mielesnė yra tiesa. — Amonius.

Republic 7-3808
ADOMAS VAITKEVIČIUS
ANGLIŲ IR ALYVOS PARDAVIMAS
Visų rūšių namų apšildymo sistemos įvedimas, perdirbimas ir pataisymas
Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas
ATLAS FUEL CO.
Atstovas
4919 So. Paulina St.
PRospect 6-7960

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, bankietų, laidotuvių ir kitų papuošimų.
2443 WEST 63RD STREET
Tel. PRospect 8-0833 ir PR 8-0834

STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMAMS PRISTATOME VISOKIŲ RŪŠIŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. HALSTED ST.
Tel. Victory 2-1272
APKAINAVIMĄ IR PREKIŲ PRISTATYMĄ TEIKIAME NEMOKAMAI
RAŠTINĖ ATIDARYTA kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. vakaro.

Perskaitę "Draugą", duokite jį kitiems.

LIŪDĖSIO VALANDOJ
Šaukite
MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 S. Western Ave. 3 atskiros air-Cond. koplyčios
REpublic 7-3600 — 7-3601 Automobiliams vieta
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime koplyčią arčiau jūsų namų.

STEPONAS C. LACKAWICZ
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS KOPLYČOS:
2424 W. 69th St. ..... REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Place ..... Virginia 7-6672
2314 W. 23rd Place ..... Virginia 7-6672

ANTHONY B. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 SO WESTERN AVE. CHICAGO, ILL.
1410 SO. 50th AVE. CICERO, ILL.
Telefonai — GRovehill 6-2345 arba TOwnhall 3-2109

JOHN F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2 ir LA 3-9851
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS
Ambulansų patarnavimas dieną ir naktį. Reikale šaukite mus.
Mes turime koplyčias visose Chicagos ir Roselando dalyse ir tuojau patarnaujame
ANTANAS M. PHILLIPS — 3307 S. LITUANICA AVE. — Tel. YArds 7-3401
PETRAS P. GURSKIS — 659 West 18th STREET — Tel. SEeley 3-5711
ALFREDAS VANCE — 177 WOODSIDE Rd., Riverside, Ill. — Tel. OLympic 2-5245
POVILAS J. RIDIKAS — 3354 S. HALSTED STREET — Telephone YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS — 10821 S. MICHIGAN AVE. — Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN — 3319 S. LITUANICA AVE. — Tel. YArds 7-1138-1139
PETRAS BIELIONAS — 4348 S. CALIFORNIA AVENUE — Tel. LAfayette 3-3572
VASAITIS — BUTKUS — 1446 South 50th AVE., CICERO, ILL. — Tel. OLympic 2-1003

Lietuvių Prekybos Namai
Atidaryta sekmadieniais nuo 10 val. ryto iki 5 val. vak.
PREKĖS BE JOKIŲ BROKŲ IR SUGADINIMŲ; KAINOS BE UŽPRAŠYMO.

Puikiausi 3 dalių svečių kambario baldai, vilnos, Nylon, sofa ir du foteliai $199.00
Trijų dalių sofa, kėdė otomanas, nakčiai padaroma dvi puikios lovos $99.00
Trijų dalių miegamieji, ričšuto ar šviesios spalvos, pas mus tiktai $109.00
Trijų dalių ažuolo miegamieji, riešuto viršus $169.00
Air conditioning ¾ ton dviem kambariam $249.00
7 cub. šaldytuvai parcelano vidus $169.00
Parcelano virimui krosnys 36 inch $89.00
9x12 linoleum visų spalvų $5.50
Vasarinės kedės, ažuolo rėmais $3.85
Vasarinės kėdės, be atramų $1.00
5 dalių chromo setai, Formica viršus $39.00
Rašomieji stalai, Oak ar Mahogany $29.00
Knygom spintos stiklo durimis $29.00
Šimtai kitų prekių, didžiausiam pasirinkimui!
FURNITURE CENTER, INC.
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
Įmonės Vedėjas JUSTAS LIEPONIS
3222-24-26 South Halsted Street
TEL. — VICTORY 2-4226
ĮMONĖ ATIDARYTA:
Pirm., Ketvirtad. ..... 9—9:30
Kitom Dienom: ..... 9—6.00
Sekmadieniais: ..... 10—5 valandos

ARTHRITIS!
NEW HEAT - AND - MASSAGE PAD SOOTHES ARTHRITIC PAIN
Now, Science makes it possible, for the first time, to apply two of mankind's most famous healers simultaneously for the relief of pain of arthritis, bursitis, fibrositis, strains and sprains.
A new safe, comfortable pad called the Thermo-Cyclopad, has been developed that contains a cyclo-massageR motor and a special heating element. The motor develops a pleasant, soothing, non-electrical masage action while the heating unit develops a penetrating type of deep heat.
Research proves that this unique combination of heat and massage drives deep down through tissue and bone to relieve aching muscles and joints, stimulate peripheral and local circulation, decrease many types of reflex pain, relieve nervous tension, and encourage deep restful slumber.
A FREE INFORMATION tells you all about this blessed, new pain-reliever. Write for your copy to Thermo-Cyclopad, Dept. C, 1024 Lake St., Oak Park, Ill.

PIRKITE TIESIOG NUO MR. NELSON
— SAVININKO —
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių.
Didžiausias paminklams planų pasirinkimas mieste.
Telef. CEdarcrest 3-6335

Nuo 1924 iki 1955
AUGŠTAS DIVIDENDAS UŽ TAUPOMUS PINIGUS — PILNAI APDRAUSTAS IR PELNINGAS SAUGUMAS
PATARNAVIMAI VELTUI VISIEMS MŪSŲ NARIAMS
Štai kodėl apsimoka taupomus pinigus padėti į CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASS'N: 1. Pas mus visi indėliai yra apdrausti iki $10,000.00. 2. Pas mus taupomi pinigai buvo ir yra išmokami pagal pareikalavimą. 3. Per 31 metus CHICAGO SAVINGS visada 100% išmokėjo taupytojams indėlius ir visada mokėjo augštesnį dividendą, negu kitų finansinių įstaigų. 4. Pas mus taupytojai gali iškeisti čekius, apmokėti geso, elektros, telefono sąskaitas, Real Estate ir Income Tax mokesčius ir visas kitas bilas mūsų Special Money Order čekiais. Mes nieko neskaitome už šiuos patarnavimus. 5. Parduodame ir keičiame valstybės bonus. 6. Teisingomis sąlygomis duodame paskolas perkant namus.
Pas mus yra šie taupymo skyriai: optional, investmentų, vakacijų, Christmas Club ir Bonus Savings.
Kviečiame visus taupyti šioje pačioje progresyviškiausioje lietuvių taupymo bendrovėje.
CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
6234 South Western Avenue — JOHN PAKEL, Prezidentas — GRovehill 6-7575
Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 val. vakaro. Trečiaedieniais uždaryta visą dieną. Šeštadieniais nuo 9 ryto iki 2 val. po pietų.
VALANDOS: Pirmadieniais nuo 12 iki 8 val. vakaro. Antradieniais ir Penktadieniais nuo 9 iki 4 valandos po pietų.

SPYGLIAI-DYGLIAI

Redaguoja dr S. ALIŪNAS

ŠIMTAS VIENA PALANGA

Žinote, be Palangos žmogus Lietuvoj buvo laikomas nemokąs nei paskaityti, nei parašyti. Visiškas analfabetas. Supraskite, nebūti Palangoj, tai prisipažinti, kad esi kilęs iš kažkokio labai nekultūringo kaimo. Apkiautęs toks, kaip Alės Rūtos kavalierius iš Varlių kaimo. Nenuostabu, kad kažkokia studentė "Dirvoje" pasipiktino. Esą, Lietuvoj vasarom visi važiuodavo į Palangą, o ten Alė Rūta vaizduoja, kaip kaimiečiai mėšlą krato, karves melžia arba rugius prakaituoti kerta. Fui, kaip neetiška ir nepoetiška, ir neestetiška, ir Lietuvos vardui kenkia. Nejaugi nebėra rašytojo, kuris paimtų ir parašytų maždaug taip: "Vasara Lietuvoj kaip Nica. Visi žmonės išvykdavo į Palangą. Kaime nieko nelikdavo. Inteligentiškos karvės vieną kitą pamelžia, o šaunūs arkliai vienas kitą perkilnoja."

Rašyti, kad mėšlą mėžė, kad bulves lietui lyjant kasė, kad saulei deginant ligi nualpimo rugius kirto, kad prakaitu buvo grumstas permerktas, tegali tik Lietuvos priešas. Visa Lietuva vaikščiojo Laisvės alėjoj, visos kaimo mergelės šoko Panemunės kurhauze, o jau šiaip tik Palanga. Ak, poniusenka, žinoce, Palanga. Taigi, norėdami prisiminti anuos rašytojų šmeižiamus laikus, kalbame, kad be Palangos ir čia negerai. Taip ir skaitai, kad Kanadoj Vasaga tai lietuviška Palanga, prie Bostono vasarvietė — Palanga, Sandūnai — Palanga, žodžiu, Palanga kiekvienoj vietoj, nes be Palangos negalima įsivaizduoti Lietuvos kultūros. Kaip galėjo tokia graži Alės Rūtos Bronikė atsirasti, jei nematė Palangos. Tiesiog nesusipratimas poniusenkom žudyti.

Visas gyvenimas ir buvo Alėja ir Palanga. Jeigu važiuoji geru auto ir nekalbi apie Palangą, tai gali rikiuojantys veiksniai apšaukti nebepatriotu. Buvęs direktorius eina viena iš tų Palangų ir sako: "Būdavo atsikeliu rytą, einu kopom, visi žino, kad aš direktorius. Ak, Lietuva, tėvyne brangioji. Paskui susitinki ką nors, užeini į kurhauzą, ak, tėvyne mieliausia. Paskui sutinki poniusenką, pakalbam, į akis pasižiūrim, ak, tėvyne brangiausia. Paskui nugeriam, karalienę renkam, šokam, ak, tu didvyrių žeme, kaip aš tave myliu, kaip tavęs pasiilgau".

Žinoma, Palanga visos kultūros centras. Ne kokie ten Varlių ar Ragelių kaimai, kurie tik Lietuvą šmeižia. Einu sau tokiu vienu palangišku pajūriu ir šaukia poniutė mane: "Ponas, Mikai Mužikai, argi čia neprimena Palangos". Aš ir atsakau: "Lietuvoj nemačiau Palangos, nes buvau darbininkas ir teužd'rbau Kaune tik 4 litus per dieną, o atostogų tegaudavau savaitę. "Poniusenka pastatė akiniais uždengtas akis, pasišlakštė vandeniu ir sušuko: "Žinoce, aš tamstą Lozoraičiui apskųsiu, tamsta bolševikų agentas, tamsta Lietuvą šmeiži".

Kągi, pamačiau, kad gali apalpti ir išsigandau, negi aš, niekad piršto nekėlęs, dabar čia žmogų nužudysiu ir todėl pasitaisiau: "Atleiskite, ponia, aš tikrai meluoju. Lietuvoj uždirbau po tūkstantinę, bet būdamas darbininkas negalėjau pamatyti kultūros Palangoj, kadangi pinigus taupiau. Norėjau į Nicą vykti".

Čia, žinoce, susitaikėm. Tai, sako, Mužikai, nešmeižk Lietuvos. Ir nebešmeižiu, nes tikrai, kokia Lietuva be Palangos, tai kažkoks kaimas prie Rokiškio. Kokia gi gali būti Lietuva, jei nesiuvai kostiumo pas Mosčiskį ar Konrade nesėdėjai. Graži, turtinga Lietuva turėjo kultūringą Palangą ir todėl čia lietuviai susirado jų šimtą ir vieną.

Baigiu šią palangišką istoriją, tačiau kodėl mes kokiam nors muzėjuj Lietuviškos kortelės neišbarstom čionykštės Palangos smėliu, o išpuošiam nemokytos prakaituotos Žilvytaitės, nuo Rokiškio, austom juostom ir drobėm. Kodėl Varlių kaimo prakaitu dvokiančio senio išdrožtą smutkelį statom. Ach, žinoce, vistiek tikiu, kad ana Palanga ir ši šimtas ir viena palangos — visos mūsų kultūros centrai.

Mikas Mužikas

— **Almio Drulio** "Spyglių—Dyglių" bendradarbio, antras Druliukas 13 rugp. bus pakrikštytas. Kūmu bus dr. S. Aliūnas.

"Santara" savo pasaulėžiūros ir ideologijos neturi.

Julius Smulkštys, "Studentų žodis" Nr 34.

MAŽOJI ENCIKLOPEDIJA

Tomas IV

Balzakas — vienas parašė šimtą romanų, o kitas pardavė šimtus automobilių. Naudingiau būti antruoju.

Banditas — Amerikos žurnalisto duondavys.

Bendruomenė — visa lietuvių visuomenė be M. Vaidylos.

Biudžetas — kalba, kaip išleisti pinigus, kurių dar neturi.

Blefas — žiūrėk šefas.

Cenzūra — daiktas, kurio tautininkai labai pasigenda.

Chemikas — žmogus, kuris maišo degtinę su džindžirela ir gauna highbolą.

Cirkas — politinių partijų susirinkimas.

Citata — žiūrėkite, ką aš skaičiau.

Choristas — žmogus, kuris dainuoja būdamas blaivus.

Cukrus — priemonė vilioti vaikus, moteris ir muses.

Diplomatas — vyras, kuris jau dvidešimt metų vedęs ir kurio žmona vis dar tiki jo pasakojimams.

Dvidešimt — vidutinis amžius trisdešimt metų moteries.

Daktaras — dvidešimto amžiaus merginų laukiamas princas; ligoniui — viltis ir banko knygelės palengvinimas.

Degutas — dažai savo artimiesiems pašviesinti.

Degtukas — Vlikas ir šefas. Juo galima bet kokį susirinkimą uždegti.

Demokratija — arklys ant kurio visos partijos joja mušti savo priešų.

Diktatorius — asmuo save vieną pastatęs į kandidatus, kad visuomenė jį demokratiškai išrinktų. Labai mėgsta spalvas. Jų buvo rudų, juodų, žalių ir raudonų.

Darbas — premija kurią davė Dievas Adomui ir Ievai už suvalgytą obuolį.

Dr. S. Aliūnas

Balfo pirmininkas prie vandens

Kad visas smėlis virstų į kavą,
O vandenėlis virstų į pieną,
Gautų kas gavo ir kas negavo,
Ir nebebūtų pikto nė vieno.

Kad švarkai, kelnės visų nuogalių
Patektų Balfui, visi sijonai,
Gautų tremtiniai visi lig valiai,
Būtų, kaip ponai amerikonai.

Kad visos storos jų piniginės,
Būtų suneštos į Balfo kasą,
Tada tremtiniui net ir degtinės
Duočiau nuo skruosto nuplauti rasą.

Ir kad alyvą ant sprando lietą,
Balfas galėtų pardavinėti,
Tada norėtum ir tu, pilieti,
Vėliai iš naujo sutremtinėti.

Tai, kad pavirstų į kavą smėlis,
O vandenėlis pienu tekėtų,
Tai džiaugtųs senas ir jaunimėlis
Ir Balfui vajaus nebereikėtų.

NIKELI, TU ŠVIETI SKAISČIAU UŽU SAULĘ!...

Antradienis. Šiandien šapoje pliurpė unijos bosai, kad reiks eiti į streiką, nes kompanija nesutinka pareizuoti po nikelį. Tegu velniai traukia tuos streikus, tai tikra pragaištis pinigams. Juk galėtų pareizuoti po nikellį ir be streiko. Kiti vėl šneka, kad kompanija tyčia nori mus išvaryti į streiką. Paskui pridės po nikelį, o plieną pakels po kelias dešimt dolerių už toną. Paskui vėl streikas, ir vėl po nikelį, ir vėl po kelias — dešimt dolerių už toną brangiau. Ir taip iki infliacijos... Spjaut! Kas man ta infliacija! Man svarbu nikelis. Tiktai nikelis! Nikelis.

Trečiadienis. Šiandien vėl niekas nebešnekėjo šapoje apie nikelį. Gudragalviai sako, kad nieko nebūsią. Girdi, unijos bosai šį kartą nenumatą sau didesnio biznio, todėl galį nebūti, nei streiko, nei nikelio... Sudegtų kur! Nei mano kiaulės, nei mano pupos ir man negalvoj unijos bosų bizniai. Man svarbu, kad pridėtų nikelį, o po to — nors ir tvanas.

Ketvirtadienis. Tegu juos kur! Šiandien vėl paštas atnešė krūvą bereikalinlgų laiškų. Iš proto svietas išsikraustė — ar ką jau... Vėl aukų prašo! Kažkokie studentai neturtingiems paremti ir Balfas. Stačiai pasirengę žmogui nuvilkti paskutines kelnes. Ir to dar betrūko: užėjo tas kunigas ir norėjo prirašydinti prie Vasario 16 gimnazijai remti būrelio. Tie siog nervų nebetekau. Paėmiau jam lazdą ir tiek...

O apie tą nikelį taip nieko ir nebegirdėti.

Penktadienis. Tas radijas tik niekus tauškia ir gana. Girdi, Formoza tai parako statinė. Tik reikią kibirkšties! Egiptėnai Gazos srityje koncentruoją kariuomenę, žydai Palestinoje vėl ką darą... Skubiai renkasi dėl taikos keturių bosų konferencija. Nuspaut į viską! Tegu jie ten visi, ir Formozoje, ir Gazoje pasikaria po sausomis šakomis. Geriau tas radijas nepliurptų niekų, o praneštų — pridės mums po nikelį, ar ne?

Šeštadienis. Nors ir nedirbu šiandien, bet buvau vistiek gerame ūpe, nes skaičiavau banko knygeles. Rezultatai jau neblogi, brač. Greit kibsiu jau į kokį šešiafliatį. Tik kažin kaip su tuo nikeliu bus? Pondiev, Tu irgi įsijunk į kovą už tą nikelį.

Sekmadienis. Šiandien vos nesumušiau savo žmoną. Taigi, tikra perekšlė. Užsimanė zyzti, kad, girdi, važiuokime į Balfo pikniką. Sakau, ar tu iš proto išsikraustei, ar ką? Dar kokias rinkliavas bus berenką. Man rūpi mano nikelis, o ne kokie vėjai ir ubagai. Atsiguliau ir pramiegojau visą popietę. Sapnavau vis tą nikelį.

Pirmadienis. Šiandien stojome į teismą dėl pilietybės gavimo. Ta proga norėjau pakeisti ir pavardę į — Sam Smith. Žinote, daug patogiau šiame krašte. Pilietybę davė, ale pavardės nesutiko pakeisti. Dar pamokslą išdrožė. Girdi, sako, nedaryk sarmatos savo tauriems tautiečiams ir pasilik garbingu piliečiu su savo tikra lietuviška pavarde. Tegu biesas! Nepatogu. Tartum, aš nebūčiau taurus tautietis. Tai ir vėl tenka vaikščioti ne su šiokia, ne su tokia pavarde — Simonas Rimgaila. Taip šuo ir nunešė ant uodegos mano išsvajotą — Sam Smith. Bet jeigu taip nuneš ir tą nikelį, — tai amen! Neduok, Dieve, tokios nelaimės!

— Alb. Pliumpis.

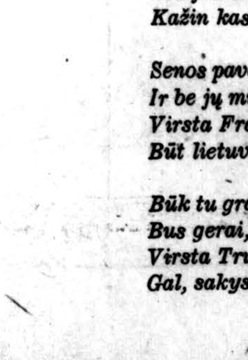

Dėdė Samas duria Bulganinui pirštu į akį.

Galų gale išsipildė viso mano gyvenimo svajonė ir tikslas.

Trijų akademinių dieglių bendradarbių galvos džiaugiasi po gražiom kepurėm

SPYGLIŠKI NUTIKIMAI PASAULY IR APYLINKĖSE

— **Chicagos miesto iždininkas** rado milioną dolerių banke, kurio miestas nežinojo ir už kurį negavo procentų. Sachs jieško daugiau tokių milionų. Ar negalėtų lietuviai jo, kaip kilusio iš Lietuvos, pakviesti eiti kokio Alto ar Lietuvių bendruomenės iždininko pareigų?

— **Bridgeporte**, Conn., teisėjas kelis vyrukus, nusikaltusius susisiekimo taisyklėms nubaudė, kad jie privalo duoti ligoninėms kraujo. Galimas daiktas, kad daktarai pradės žmonėms prirašyti kalėjimą.

— **Rytprūsiuose** vienas įsismaginęs protestantų pamokslininkas nepastebėjo, kaip jam išspruko sakinys: "Viešpats vieną žmogų pavalgydino penkiais tūkstančiais kepalų duonos."

Vienas nenaudėlis iš klausytojų pusgarsiai atsiliepė: "Ir aš taip galėčiau". Pamokslininkas nieko neatsakė, nusiraminęs pabaigė pamokslą, ir kitą sekmadienį jis vėl grįžo prie to paties, jau pasitaisydamas: "Taip Viešpats vienu kepalu duonos pavalgydino penkis tūkstančius žmonių". Ir šypsodamasis pridėjo: "O mano mielas klausytojau, ar ir tu taip galėtum". Pamokslininkas buvo pritrenktas atsakymo: "Taip tikrai, ganytojau... su ta duona, kuri liko nuo pereito sekmadienio.

— **Newarke** vienas pilietis teisme aiškinosi, kad konstitucija jam duoda laisvę pasigerti: "Aš esu tikras amerikietis girtuoklis, o ne komunistas, dėl to aš remiuosi konstitucijos 21 pataisa (prohibicijos panaikinimas), o ne 5 "atsisakymas teisme liudyti".

— **Bulganinas palinkėjo Eisenhoweriui** dar kartą būti išrinktam į prezidentus. Spyglių nuomone prezidentas turėjo Bulganinui palinkėti, kad šis dar kokius metus pats nebūtų pakartas, o pakartų savo draugus.

Višta, su kuria lotynistė Marytė Žičkutė sumainė galvom

Politika ir karai

— **Ben. Babrauskas**, didžiausias šių dienų agresorius, vėl žada naują karą. Anksti pavasarį jis pradėjo karą su daktarais, kurie jam pralaimėjo ir sumokėjo kontribuciją ir reparacijas geriausiam 1954 grožinės literatūros kūriniui Dabar jis vėl žada tokį karą pradėti prieš inžinierius.

— **V. Rastenis** "Dirvoj" skundžiasi, kad teisininkų konferencijoj Atėnuose, jis nieko negalėjo pasakyti dėl Lietuvos ir kitų tautų pavergimo. Nežinome, kodėl negalėjo pakeikti bolševikų nors vieną šimtąją to, kiek keikia Vliką. Gaidys tik savo kieme didvyris.

— **Spygliai Dygliai** vienintelis lietuvių laikraštis buvo atstovaujamas Genevoj. Panašiai giriasi ir "Dirva". Nei vieno, nei kito laikraščio korespondentai jokių korespondencijų iš konferencijos neatsiuntė. Spygliai —Dygliai" buvo pasiuntę Albiną Pliumpį, o ką "Dirva" buvo pasiuntusi galbūt paskelbs tada, kai sugalvos kokį nors vardą.

Pastabos be komentarų

— Egoistas yra toks tipas, kuris galvoja jeigu jis nebūtų gimęs, tai žmonės galvotų kodėl.

— Nenustok mėginti, nes paskutinis raktas, kurį tu pavartosi, spyną atrakins.

— Geriausia knyga yra virimo, nes ji visuomet su laiminga pabaiga.

— Neužtenka žinoti, kada iš baliaus reikia išeiti, — tarė Mazalaitė, — bet išėjimui reikia turėti ir valios.

— Laikraštį ir žmoną reikia įsigyti savo, kad nereiktų žiūrėti į kito.

— Biznis yra žmonės. Žmonės daro naujienas, o naujienos vėl daro biznį.

Balys Pavabalys

Pavardės naujavardės

Malkos degdamos anglėja —
Tai gerai, tai gerai.
O lietuviai greit anglėja —
Gal, sakysit, negerai?

Dar lietuviškas liežuvis —
Dar gerai, dar gerai.
Bet jau angliškas lietuvis —
Kažin kas jau negerai.

Senos pavardės — jau nulis:
Ir be jų mums gerai.
Virsta Franklinu Pranulis
Būt lietuviais negerai.

Būk tu graikas, būk romėnas —
Bus gerai, bus gerai.
Virsta Trumanu Tumėnas —
Gal, sakysit, negerai?

Iš rinkinio *„Šilkai ir vilkai"*

Kurių metų "Draugas"

Vienam numery "Dirvos" red. B. Gaidžiūnas pasigyrė, kad jis skaito "Draugą", o sekančiam "Dirvos" numery įsidėjo straipsnį, teikdamas, kad Genevoj tebuvo atstovaujama "Dirva". Įdomu, kurių metų "Draugą" Gaidžiūnas skaito, jei nematė, kad "Drauge" kasdien ėjo reportažai specialaus "Draugo" korespondento Genevoj.

Man kasytė ant kaktytės,
Kaspinėlis ant galvos.
Aš dukrytė mamutytės,
Aš dukrytė Lietuvos.

V. Nemunėlis

Daugiau klausi — mažiau klysi

Prašau "Spyglių-Dyglių" diplomantus atsakyti į sekančius klausimus:

1. Kas yra autorius šūkio mažiau klysi, jei daugiau klausi?
2. Aš nesergu pelno liga ir bizniu verstis nemėgstu — ar aš lietuvis? (Žurn. "Margučio" birželio mėn. 18 psl.)
3. Kaip gelbėti šefą, užsilipusį ant Vliko griūvančios mašinos, kad jis puldamas žemyn su visu savo tautininkų legaminu, neužsimuštų, kuomet ta Vliko mašina ūmai sugrius.
4. Ar apsimoka mums lietuviams steigti Amerikoje pilietininkų sąjungą, kaip kad apsimokėjo lietuviams Lietuvoje steigti tautininkų sąjungą?

Žmogus, kuriam autoritetas ne Vlikas, bet mama.

5. Kur yra toji neklaidingumo mokykla, kuri paruošia atsakymą davėjus nenorintiems klysti?
6. Kodėl "Margutis" įsivedė augšto lygio kultūrinį skyrių "Aplink mus".

Klausėjas

Palaimintoji žemė, vienoj iš šimtò vienos palangų, prie 100 laipsnių šilimos.